

Έλληλον

Τεύχος 2 | Ιούνιος 2021

ISSN 2732-7701

Χτίζοντας το μέλλον

Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Impressum

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΛΛΗΛΟΝnet ΑΜΚΕ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΚΔΟΤΗ:

Άγγελος Παγκράτης

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Αρίστη Τέγου, Θεόδωρος

Ματακιάδης, Μανώλης

Δαμίγος, Σοφία Μαστροκούκου,

Σπύρος Δημόπουλος

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Δημήτρης Ηλιόπουλος, Κλεάνθης

Γαβριηλίδης, Όλγα Κοσμίδου

ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Αλέξανδρος Παγκράτης

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ:

[MicroKosmos](#)

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ALLILONnet, οδός Τατοΐου 90,

GR-14451, Μεταμόρφωση, Ελλάδα

EMAIL ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

periodiko@allilonnet.gr

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: [http://](http://www.allilonnet.gr)

www.allilonnet.gr

LinkedIn: [https://](https://www.linkedin.com/company/allilon/)

www.linkedin.com/company/allilon/

Facebook: [https://](https://www.facebook.com/ALLILONnet)

www.facebook.com/ALLILONnet

Twitter: [https://twitter.com/](https://twitter.com/ALLILONnet)

[ALLILONnet](https://twitter.com/ALLILONnet)

Τα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του εκδότη και του περιοδικού.

ISSN: 2732-7701

Αγαπητά μέλη, φίλες και φίλοι της ΑΛΛΗΛΟΝ,

Η ψηφιοποίηση της οικονομικής και της κοινωνικής ζωής είναι συνεχής και οδηγείται από την εκθετικά επιταχυνόμενη εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών. Η πρόσφατη πανδημία του κορωνοϊού επίσης έδωσε μια μεγάλη ώθηση στον ψηφιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας στην Ελλάδα και σε ολόκληρο τον κόσμο. Το παρόν τεύχος φιλοδοξεί να συμβάλει στην καλύτερη ενημέρωση, ανάλυση και κατανόηση των εξελίξεων αλλά και των προοπτικών και δυνατοτήτων που οι εξελίξεις αυτές δημιουργούν, ιδιαίτερα για τους νέους μας.

Η σκληρή πραγματικότητα είναι ότι η Ελλάδα υστερεί σημαντικά έναντι σχεδόν όλων των εταίρων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως δείχνουν, τόσο ο δείκτης Digital Economy & Society Index της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όσο και ο δείκτης Digital Transformation Scorecard στους περισσότερους τομείς που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση και την ψηφιακή εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού. Είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον του ελληνισμού στο σύνολό του, να πετύχει η Ελλάδα υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης στα επόμενα χρόνια. Ο στόχος αυτός θα είναι απλά ανέφικτος δίχως ένα ποιοτικό άλμα προς το εμπρός, όσον αφορά την ψηφιοποίηση σε όλα τα επίπεδα. Στην ουσία «*Η θα προχωρήσουμε στον ψηφιακό μετασχηματισμό ή θα απαξιωθούμε*». Υπάρχει βέβαια τώρα μεγάλη κινητικότητα γύρω από το θέμα αυτό, η οποία δημιουργεί βάσιμες ελπίδες για το μέλλον. Η κυβέρνηση και ο ιδιωτικός τομέας δείχνουν δυναμισμό και μάλιστα είναι σχετικά ψηλά σε ορισμένους επί μέρους ευρωπαϊκούς δείκτες ενώ οι νέοι και εργαζόμενοι δείχνουν να αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τις πελώριες προκλήσεις αλλά και τις ευκαιρίες.

Θα αναφερθώ ιδιαίτερα σε δύο από τα εξαιρετικά άρθρα του τεύχους αυτού: 1^ο στο άρθρο του Κου Τσώλη. Έλληνας του εξωτερικού που επέστρεψε στην Ελλάδα (Brain gain), ξεκίνησε την εταιρία του και εξυπηρετεί την διεθνή πελατεία του με χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης προσφέροντας εξειδικευμένες υπηρεσίες σχετικές με την διαχείριση νομικών κειμένων. Ελπίζουμε το εξαιρετικό του παράδειγμα να εμπνεύσει και άλλους συμπατριώτες μας που δρουν και συχνά μεγαλουργούν εκτός Ελλάδας. 2^ο στο άρθρο του πρέσβη ε.τ. Κου Ηλιόπουλου σχετικά με την επιρροή της ψηφιακής τεχνολογίας στην άσκηση της διπλωματίας το οποίο είναι νομίζω αναφορά για το θέμα και δείχνει πόσο η ψηφιοποίηση μεταβάλλει τα πάντα.

Στο τεύχος αυτό εγκαινιάζουμε τρεις νέες μόνιμες στήλες. Η πρώτη είναι οι «Νεανικές Ματιές» όπου τα νεότερα μέλη της ΑΛΛΗΛΟΝ αποκτούν βήμα επικοινωνίας. Επίσης εγκαινιάζουμε μια σειρά βιβλιοπαρουσιάσεων μελών με ένα εξαιρετικό βιβλίο του καθηγητή Κου Λιαργκόβα. Τέλος παρουσιάζουμε 16 από τους πλέον των 160 μεντόρων της ΑΛΛΗΛΟΝ, οι οποίοι προσφέρουν εθελοντικά τον χρόνο τους σε συνήθως νεότερα μέλη μας.

Άγγελος Παγκράτης

Ιδρυτής και Επίτιμος πρόεδρος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Πρώην πρέσβης της ΕΕ στην Αργεντινή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

Άγγελος Παγκράτης	2	Μήνυμα εκδότη
Βασίλης Τσώλης	4	« Έξυπνες » διαδικασίες αυτόματου ελέγχου συμβάσεων
Δημήτρης Ν. Ηλιόπουλος	7	Ψηφιακός μετασχηματισμός της διπλωματίας
Παναγιώτης Νομικός	11	Στρατηγική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό της Ελληνικής Ναυτιλίας
Γιάννης Καραμήσιος	14	Το Σχέδιο Ελλάδα 2.0: ένα νέο οικονομικό υπόδειγμα και οι προκλήσεις για να το πετύχουμε
Γιώργος Τζογόπουλος	16	Η Ευρώπη στην Ψηφιακή Εποχή
Δημήτρης Λακασάς	18	Επιχειρηματικός Μετασχηματισμός και Επιχειρήσεις
Μιχάλης Αργυρούδης	21	Ψηφιακός μετασχηματισμός και ο κλάδος παροχής λογιστικών υπηρεσιών
Παναγιώτης Αλεβαντής	24	Retrain to avoid obsolescence! Μία προσωπική μαρτυρία για το τι σημαίνει στην πράξη «γηράσκω αεί διδασκόμενος»
Ευστράτιος Σουμπασάκης	27	Νέοι και Περιβάλλον: Ενίσχυση της ελπίδας και της δημιουργικότητας στο αβέβαιο οικονομικό τοπίο της πανδημίας
Σωτήριος Μακρυγιάννης	29	Ten rules for the Gig economy!
Τάκης Καλογεράκος	33	Τα οξύτονα και τα παροξύτονα μιας καριέρας, 9 «tips»... για την αποφυγή του λανθασμένου «τονισμού»
Άγγελος Σταυρόπουλος	35	Νεανικές Ματιές : Ψηφιακός Ακτιβισμός
Αρίστη Τέγου	38	Ex Libris : Παναγιώτης Λιαργκόβας - Δέκα χρόνια κρίσης, τρία μνημόνια και μία πανδημία
	40	Mentors' corner
Χρήστος Μπεζιρτζόγλου	42	Αντί επιλόγου : Η « τριπλή έλικα » του DNA της ανάπτυξης

«Έξυπνες» διαδικασίες αυτόματου ελέγχου συμβάσεων

Βασίλης Τσώλης

Μέντορας καριέρας και επιχειρηματικότητας • [LinkedIn](#)
Ιδρυτής & CEO Cognitiv+

Λέξεις κλειδιά: νομικές συμβασίες, κίνδυνος συμμόρφωσης, τεχνητή νοημοσύνη, μηχανική μάθηση

Καθώς ο όγκος των νομικά δεσμευτικών συμβάσεων συνεχώς αυξάνεται, νομικές εταιρείες, οργανισμοί και επιχειρήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις του σύγχρονου εταιρικού περιβάλλοντος.

Οι συμβάσεις αποτελούν τον πυρήνα κάθε οργανισμού και κάθε επιχείρησης. Ανεξάρτητα από τον τομέα, το μέγεθος των επιχειρήσεων ή την φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών, η αποτελεσματική διαχείριση των συμβάσεων είναι μια κρίσιμη απαίτηση οποιασδήποτε επιχειρηματικής δραστηριότητας, με το 60-80% όλων των επιχειρηματικών συναλλαγών να διέπονται από κάποια μορφή σύμβασης ή συμφωνίας.

Οι συμβάσεις παρέχουν σαφήνεια στις επιχειρηματικές σχέσεις, τις συμφωνίες και τα δικαιώματα των μερών, και διασφαλίζουν ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα λάβουν τα από κοινού συμφωνηθέντα. Η μη τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών μπορεί να αποδειχθεί δαπανηρή μακροπρόθεσμα. Παρά την κρισιμότητα του ζητήματος, η ανεπαρκής διαχείριση των συμβάσεων είναι κοινή σε όλες τις επιχειρήσεις, γεγονός που οδηγεί σε ζημιές που κοστολογούνται κατά μέσο όρο πάνω από το 9% των ετήσιων εσόδων τους. Σε τομείς όπως οι Τηλεπικοινωνίες, οι επιχειρήσεις

καλούνται να διαχειριστούν αποτελεσματικά χιλιάδες έγγραφα (συμβάσεις και παραστατικά τιμολόγησης), σύνθετα επιχειρησιακά μοντέλα και πολύπλοκα συστήματα συμβασιοποίησης και τιμολόγησης, που συνοδεύονται από εκατοντάδες διαφορετικές ρήτρες, εκπτώσεις και διαφοροποιημένη τιμολόγηση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εκροή εσόδων αποτελεί την βασική λειτουργική πρόκληση που στοιχίζει περισσότερα από \$ 23 δισ. ετησίως.

Η ανάγκη χρήσης αυτοματοποιημένων συστημάτων, που θα μπορούν να διεκπεραιώνουν την ανάλυση των συμβάσεων χωρίς να απαιτείται χειροκίνητη εισαγωγή δεδομένων, μπορεί να επιφέρει τομή στην αγορά, καθώς θα καταργούσε αυτή την πρακτική και τα σφάλματα που την συνοδεύουν.

Δεδομένης της παραπάνω ανάγκης, ιδρύθηκε το 2015 η [Cognitiv+](#) με έδρα το Λονδίνο. Το 2020 η εταιρεία επεκτάθηκε ανοίγοντας παράρτημα στην Ελλάδα.

Στην Cognitiv+ στοχεύουμε στο να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε τις συμβάσεις ώστε οι επαγγελματίες να διευρύνουν τις παραγωγικές τους δυνατότητες και οι επιχειρήσεις να πετύχουν αύξηση της απόδοσης τους. Η τεχνολογία της Cognitiv+ βγάζει τις συμβάσεις από το «χρονοντούλαπο», μετατρέποντας τες σε ζωντανά αντικείμενα και δομημένη πληροφορία που μπορεί να αξιοποιηθεί άμεσα για την λήψη

αποφάσεων και την αυτοματοποίηση της διαχείρισης κινδύνων και συμβατικών υποχρεώσεων. Έτσι, συμβάλλει στην ολιστική εξέλιξη των νομικών διαδικασιών από συντελεστή κόστους (cost driver) σε διεργασία προστιθέμενης αξίας (value driver).

Δημιουργήσαμε μια πλατφόρμα που επιτρέπει την κατανόηση της νομικής γλώσσας και την επεξεργασία τεράστιου όγκου εγγράφων με σκοπό την εξαγωγή σημαντικών πληροφοριών και γνώσης συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των νομικών κινδύνων και στην ταχύτερη λήψη αποφάσεων. Δικηγόροι, επικεφαλής τμημάτων, και αναλυτές δεδομένων μπορούν να αντλήσουν σημαντική γνώση από τους επικρατέστερους τύπους συμφωνητικών, όπως συμφωνίες παροχής υπηρεσιών (Service Agreements), Financial Agreement, Real Estate Contracts και Corporate Policies. Μέσα από ένα εύρος εργαλείων, όπως τον τύπο κειμένου, τον τύπο ρήτρας, συγκεκριμένους όρους μια σύμβασης και όλες τις υποχρεώσεις, ακόμα και αυτές που συχνά δεν είναι εμφανώς ορατές. Ακόμη μπορεί να γίνει σύγκριση και έλεγχος συμβάσεων και ανάπτυξη εξατομικευμένων μοντέλων για την αναγνώριση και εξαγωγή πληροφορίας που αφορούν εξειδικευμένα σενάρια, όπως δανειακές συμβάσεις και ασφαλιστικές απαιτήσεις.

Οι πληροφορίες που εξάγονται χρησιμοποιούνται είτε σε μορφή αναφοράς, την οποία οι πελάτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν άμεσα για εξοικονόμηση κόστους και χρόνου είτε για την εξεύρεση κινδύνων, ή μπορούν να ενσωματωθούν σε εταιρικά συστήματα.

Μέχρι σήμερα η διαδικασία εξαγωγής πληροφορίας ήταν «αγκάθι» στην ολοκλήρωση και διαχείριση μιας συμφωνίας, με υψηλό κόστος και διάρκεια αρκετών ημερών. Μέχρι πρότινος οργανισμοί ξόδευαν έως και 1.400 ώρες (150 ημέρες) για την ανάλυση 1.000 εγγράφων με κόστος έως 100.000 λίρες, και αυτό χωρίς να

υπολογίσουμε την επιπλοκή από τα λάθη που περιλαμβάνει η επαναλαμβανόμενη χειροκίνητη εργασία. Η Cognitiv+ λύνει την διαδικασία εξαγωγής γνώσης δίνοντας πρόσβαση στην αναγκαία πληροφορία άμεσα, εξοικονομώντας χιλιάδες ώρες από τους επαγγελματίες και ελαχιστοποιώντας δυσάρεστες εκπλήξεις. Αυτοματοποιούμε τις επαναλαμβανόμενες χειροκίνητες εργασίες στον τομέα των νομικών διεργασιών μιας επιχείρησης δίνοντας την δυνατότητα στα νομικά τμήματα να επικεντρωθούν σε αυτό που γνωρίζουν καλύτερα, δηλαδή να διαχειρίζονται τον κίνδυνο συμμόρφωσης προς συμβατικές, νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις.

Η μηχανή ανάλυσης του συστήματος διαβάζει ένα νομικό έγγραφο (στα αγγλικά, ενώ θα ακολουθήσουν τα γαλλικά και τα γερμανικά) και χρησιμοποιεί αλγορίθμους μηχανικής μάθησης (Machine Learning) και άλλες μεθόδους επεξεργασίας φυσικής γλώσσας (NLP). Χρησιμοποιούμε την πιο σύγχρονη τεχνολογία και τεχνικές λαμβάνοντας συμβουλές από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο του Warwick (Αγγλία).

Λίγα λόγια για την Cognitiv+:

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχουμε αναλάβει σημαντικά έργα σε διεθνές επίπεδο, τα οποία σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη, την Μηχανική Μάθηση και την Βαθιά Μηχανική Μάθηση. Στελεχωνόμαστε από άρτια καταρτισμένο επιστημονικό προσωπικό που ειδικεύεται στον τομέα της ανάπτυξης συστημάτων πληροφορικής με βάση την τεχνητή νοημοσύνη.

Η διαδικασία αυτόματου ελέγχου εγγράφων που περιγράφεται παραπάνω επιτυγχάνει τα εξής:

(α) Εξαγωγή νομικής γνώσης με χρήση αυτόματης μηχανικής μάθησης: Απαιτείται ελάχιστη χειρωνακτική προσπάθεια: θα γίνονται λιγότερα λάθη, καθώς οι νομικοί εμπειρογνώμονες θα

επικεντρώνονται μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες η απόδοση του συστήματος είναι χαμηλή. Η πλατφόρμα μας έχει εκπαιδευτεί στους πιο κοινούς τύπους συμβάσεων και παρέχει ειδικό υπόδειγμα που παράγει δομημένο και τυποποιημένο αποτέλεσμα, ακριβώς επειδή το σύστημα δεν επισημαίνει απλώς τις πιθανές ρήτρες, αλλά εξάγει και μετατρέπει τις υποχρεώσεις σε μορφή άμεσα αποθηκεύσιμη σε βάση δεδομένων Content Management System (CMS).

(β) Κεντρική προσέγγιση Συμβατικών

Υποχρεώσεων: Πραγματοποιούνται διαδικασίες αυστηρά καθορισμένες και εφαρμοζόμενες από το λογισμικό. Υφίσταται διαφάνεια όλων των απαιτήσεων συμμόρφωσης σε όλες τις συμβάσεις, η οποία διασφαλίζει τον μειωμένο λειτουργικό κίνδυνο.

Οφέλη από την διαδικασία αυτόματου ελέγχου εγγράφων:

Εξοικονόμηση κόστους λόγω της αυτοματοποίησης καθ' όλη την διαδικασία. Ο τελικός χρόνος για την ολοκλήρωση ανάλυσης σύμβασης επιταχύνεται κατά 100%. Αυτό μεταφράζεται σε μείωση του λειτουργικού κόστους διαχείρισης συμβάσεων κατά 40-70%.

Μείωση του λειτουργικού και νομικού κινδύνου από κυρώσεις και νομικά έξοδα. Αυτό οφείλεται στην μείωση των αστοχιών της διαδικασίας διαχείρισης συμβατικών υποχρεώσεων.

Επεκτασιμότητα, καθώς η αύξηση του αριθμού και της πολυπλοκότητας των συμβάσεων δεν απαιτεί σημαντική αύξηση των δικηγόρων μιας εταιρείας. Σήμερα, οι εταιρείες διαχειρίζονται μόνο το 20% των υψηλότερης αξίας συμβάσεών τους, ενώ το σύστημά μας, προσφέρει μια ολιστική προσέγγιση στην διαχείριση των

συμβάσεων.

Τυποποίηση των δεδομένων και διαδικασιών.

Κατα αυτό τον τρόπο μειώνει την πιθανότητα ανθρώπινου λάθους και καθιστά ευκολότερη την επικοινωνία με άλλα συστήματα και οργανισμούς προωθώντας την διαφάνεια. Ανεξάρτητα από την γλώσσα ή την νομική γνώση, η διαχείριση των συμβατικών υποχρεώσεων θα γίνεται με τον ίδιο τρόπο, μειώνοντας την πολυπλοκότητα και επιτρέποντας μια πραγματικά απρόσκοπτη κατανόηση των συμβάσεων.

Διαφάνεια.

Βελτιωμένη συμμόρφωση με δικαστικές και τις κανονιστικές διατάξεις.

Το επόμενο μας βήμα είναι να αναπτύξουμε την τεχνολογία μας και στην ελληνική γλώσσα πέραν της αγγλικής, με σκοπό να εξυπηρετήσουμε τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς στην διαχείριση των συμβάσεων και την εύρεση κινδύνων. Καθώς επιδιώκουμε συνεργασίες ενεργά, καλούμε σε διάλογο κάθε επαγγελματία και επιχείρηση που δραστηριοποιούνται στους τομείς της νομικής και της τεχνολογίας για να συνδυάσουμε γνώσεις, εμπειρίες και τεχνικές επιδιώκοντας να ανακαλύψουμε μαζί νέες ευκαιρίες και δυνατότητες στην αγορά. Εξάλλου, **η γνώση είναι από τα ελάχιστα αγαθά που όταν μοιράζεται πολλαπλασιάζεται.**

Ψηφιακός μετασχηματισμός της διπλωματίας

Δημήτρης Ν. Ηλιόπουλος

Μέντορας καριέρας & σπουδών • [LinkedIn](#)

Πρέσβυς ε.τ., Μέλος ΔΣ [ΕΛΙΣΜΕ](#), Επιστημονικός συνεργάτης ΕΛΙΑΜΕΠ, Μέλος του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου του ΕΙΠΔ

Λέξεις κλειδιά: ψηφιακή διπλωματία, κρυπτογράφηση, δημόσια διπλωματία, κοινωνικά μέσα, κυβερνο-ασφάλεια

«Θέέ μου, αυτό είναι το τέλος της διπλωματίας!» Έτσι, αναφέρεται ότι

αντέδρασε ο Βρετανός Πρωθυπουργός και Υπουργός Εξωτερικών Πάλμερστον με την ανακοίνωση της λήψης του πρώτου τηλεγραφικού μηνύματος στην δεκαετία του 1850. Προφανώς ο κραταιός αυτός Βρετανός πολιτικός εξεδήλωνε αντίθεση στην προδήλως ευεργετική τεχνολογική πρόοδο, εκτιμώντας ότι η ανατροπή της καθιερωμένης μέχρι τότε μεθοδολογίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών θα απόβαινε σε βάρος της άσκησης μιας αποτελεσματικής διπλωματίας. Ευτυχώς, για την ανθρωπότητα η διπλωματία επέζησε της δήλωσης του Πάλμερστον, όχι μόνο σχετικά με τον τηλεγράφο, αλλά και με την ανακάλυψη και εφαρμογή και άλλων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης και της ψηφιακής, η οποία ετέθη στην διάθεσή της δημιουργώντας πλεονεκτήματα αλλά και προκλήσεις, που οι διπλωματικές υπηρεσίες καλούνται να αντιμετωπίσουν. Ο όρος «ψηφιοποίηση της διπλωματίας» χρησιμοποιείται αναφορικά με τον αντίκτυπο που είχε η ψηφιοποίηση σε τέσσερις διαστάσεις της διπλωματίας: τα θεσμικά όργανα της διπλωματίας, τους επαγγελματίες της

διπλωματίας, το κοινό της διπλωματίας και την θεσμική διάσταση της διπλωματίας. Πράγματι, η ψηφιοποίηση επηρεάζει κάθε μια από αυτές τις διαστάσεις με διαφορετικό τρόπο, καθόσον αφορά στους κανόνες, στις συμπεριφορές, στις διαδικασίες εργασίας και στις παραμέτρους επιρροής επί των ατόμων και των θεσμικών οργάνων.

Κάνοντας μια σύντομη αναδρομή στο όχι και τόσο μακρινό παρελθόν, μας είναι ορατές **οι βελτιώσεις που προσέφερε η ψηφιακή τεχνολογία όχι μόνο στην καθημερινή πρακτική άσκηση της διπλωματίας αλλά και στον γενικότερο στρατηγικό και τακτικό προγραμματισμό.** Η διπλωματία, μεταξύ άλλων, είναι και η λήψη και μετάδοση πληροφοριών, αναλύσεων και εισηγήσεων μεταξύ της Κεντρικής Υπηρεσίας και των απανταχού της υφελίου Πρεσβειών και Προξενικών Αρχών. Μέχρι και πριν 50 χρόνια η επικοινωνία γινόταν με την χρήση απόρρητων κωδίκων στην αποστολή των οδηγιών και την λήψη αναφορών που αποτελούσε μια εξαιρετικά βραδεία αλλά και επισφαλή μέθοδο (η λανθασμένη χρήση ενός και μόνο στοιχείου του τηλεγραφήματος εμπόδιζε την ανάγνωσή του και απαιτείτο εκ νέου κρυπτογράφηση και αποστολή). Εξ άλλου υπέκειτο και στον κίνδυνο υποκλοπής ή

«σπασίματος» του κώδικα (κάτι από το οποίο, βεβαίως, δεν έχει απόλυτα απαλλαγεί και η ψηφιακή αλληλογραφία).

Λίγο αργότερα υπήρξε μια βελτίωση με την εισαγωγή μηχανικής κρυπτογράφησης (πρόγονο της ψηφιοποίησης), η οποία όμως και αυτή παρουσίαζε καθυστερήσεις. Μια από τις πρώτες υποχρεώσεις των νεοεισερχομένων διπλωματών στην διπλωματική υπηρεσία ήταν οι βάρδιες στην Κρυπτογραφική Υπηρεσία, όπου υποχρεούνταν ολημερίς και ολονυχτίς να φωτοτυπούν εκατοντάδες τηλεγραφήματα που τους έφερναν οι τεχνικοί επικοινωνίας για να μοιραστούν στα Υπουργικά Γραφεία και τις λοιπές υπηρεσίες των Υπουργείων Εξωτερικών. Εννοείται ότι η πληθώρα των αντιτύπων που κυκλοφορούσαν αύξανε και την πιθανότητα κάποια από αυτά να διολισθήσουν σε ανεξέλεγκτους αποδέκτες και αποτελούσαν την χαρά των καλά δικτυωμένων δημοσιογράφων.

Μπορεί, λοιπόν, εύκολα κανείς να φανταστεί την τεράστια βελτίωση στην **ταχεία και ασφαλέστερη λήψη** και μετάδοση εμπιστευτικών πληροφοριών και οδηγιών με την δειλή — στην αρχή — εισαγωγή της ψηφιακής τεχνολογίας ήδη από την δεκαετία του 1990 και κυρίως τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια που τούτο γίνεται μέσω των προσωπικών (βεβαίως με χρήση κωδίκων) τερματικών των υπολογιστών κάθε υπαλλήλου (πλέον και μέσω των «έξυπνων» κινητών τηλεφώνων τους). Εννοείται ότι και αυτή η τεχνολογία υπόκειται σε αυστηρούς κανόνες λειτουργίας και συνίσταται στην διοργάνωση κλειστών ασφαλών κυκλωμάτων μεταξύ των υπηρεσιών. Βέβαια, και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει η υπόνοια ότι οι πλέον τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες είναι σε θέση να «διαβάσουν» κρυπτογραφημένη αλληλογραφία λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, ενώ έχουν υπάρξει δημόσιες διαρροές διαβαθμισμένης αλληλογραφίας με ανθρώπινη παρέμβαση, με πλέον χαρακτηριστικές εκείνες των Wikileaks και

του Edward Snowden στο πρόσφατο 2013.

Πέραν των βελτιώσεων που η ψηφιοποίηση επέφερε στις ασφαλείς επικοινωνίες των διπλωματικών υπηρεσιών, θα πρέπει να σημειθούν και άλλες επιπτώσεις σε καινούριους τομείς άσκησης της λεγόμενης **δημόσιας διπλωματίας** (public diplomacy) που αφορά κυρίως στην παρουσίαση στο εντόπιο και διεθνές κοινό πτυχών της εξωτερικής πολιτικής μιας χώρας με στόχο τον επηρεασμό και την διαμόρφωση της κοινής γνώμης γύρω από διάφορα θέματα ενδιαφέροντος. Μάλιστα, η ψηφιακή τεχνολογία επέτρεψε προς τον σκοπό αυτό την χρήση μέσω κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook, το Twitter και άλλων, δημιουργώντας, πάντως, δυσλειτουργίες στον τομέα της ενημέρωσης. Πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο τρόπος με τον οποίο ο τέως Πρόεδρος των ΗΠΑ Donald Trump είχε επιλέξει να ασκεί δημόσια διπλωματία μέσω Tweets παρακάμπτοντας σε μεγάλο βαθμό την κλασική μέθοδο των ανακοινώσεων των Εκπροσώπων Τύπου, δημιουργώντας πολλές φορές σύγχυση λόγω της προχειρότητάς τους, με αποτέλεσμα την διόρθωσή τους με πλέον επίσημες ανακοινώσεις a posteriori.

Για να κατανοήσουμε την ψηφιοποίηση της διπλωματίας ως μιας **μακροπρόθεσμης διαδικασίας** με επιρροές στην χρήση νέων εργαλείων ή μεθόδων στην άσκησή της, θα πρέπει να καταγράψουμε και τις αλλαγές που έχουν συμβεί τα τελευταία χρόνια τόσο σε κοινωνικό επίπεδο όσο και σε άλλους τομείς, όπως η εν γένει άσκηση κρατικής εξουσίας, η διαφοροποίηση των συγκρούσεων, βεβαίως, το τεράστιο θέμα της παγκοσμιοποίησης, της εμφάνισης νέων απειλών συμπεριλαμβανομένων των υβριδικών, της εισβολής στην ασφάλεια του κυβερνοχώρου με επιπτώσεις στην διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων, το ηλεκτρονικό εμπόριο και το ηλεκτρονικό έγκλημα. Σημαντική ευεργετική παράμετρος της διαδικασίας αυτής είναι και η

οικονομία κλίμακας, που επιτυγχάνεται με την χρήση ψηφιακών μέσων σε σύγκριση με τις συναφείς παραδοσιακές μεθόδους.

Για να επανέλθουμε στον χώρο άσκησης εξωτερικής πολιτικής, σημειώνουμε τις **επιπτώσεις** της ψηφιακής εποχής:

- στην διαδικτυακή ενδοεπικοινωνία των Υπουργείων Εξωτερικών με τις αρχές του εξωτερικού
- στην διαδικτυακή συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση πληροφοριών και δεδομένων
- στην διαδικτυακή παροχή προξενικών υπηρεσιών
- στην διαδικτυακή οργάνωση διμερών ή πολυμερών διαπραγματεύσεων
- στην διαδικτυακή οργάνωση συσκέψεων με όργανα των ΥΠΕΞ, τους φορείς της λοιπής Δημόσιας Διοίκησης, αλλά και εξωτερικούς θεσμούς όπως οι ΜΚΟ
- στην διαδικτυακή συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς στο πλαίσιο της πολυμερούς διπλωματίας
- στην διαδικτυακή οργάνωση διμερών συσκέψεων στο πλαίσιο περιφερειακών οργανισμών και θεματικών οντοτήτων
- στην ευρύτερη εξωτερίκευση της εξωτερικής πολιτικής με την βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που τίθενται στην υπηρεσία της δημόσιας διπλωματίας

Η ψηφιακή διπλωματία δεν είναι ένα εντελώς νέο φαινόμενο. Με την μια ή την άλλη μορφή, η ψηφιακή διπλωματία υπάρχει για περισσότερο από μία δεκαετία. Εκκίνησε ως ένα πείραμα από ορισμένα πρωτοπόρα Υπουργεία Εξωτερικών (ΗΠΑ, Σουηδία, Νορβηγία), για τα οποία πλέον και μετά την επιτυχή εφαρμογή της έχει καταστεί συνήθης πρακτική. Δεν είναι τυχαίο ότι το πείραμα εκκίνησε από προηγμένες ψηφιακά χώρες. Στην συνέχεια εξαπλώθηκε σε διάφορες

περιοχές του κόσμου και με διαφορετικούς τρόπους εφαρμογής. Ως χαρακτηριστικά παραδείγματα αναφέρονται οι διαλέξεις σε φοιτητές από Νορβηγούς Πρέσβεις μέσω Skype, η χρήση του Facebook ως μέσου συνεργασίας Παλαιστινίων με Ισραηλινούς πολίτες, η διοργάνωση διαδικτυακών μαθημάτων της μητρικής γλώσσας από τα Υπουργεία Εξωτερικών της Ινδίας και της Γεωργίας, η παροχή έκτακτης προξενικής βοήθειας από την Κένυα μέσω Twitter, ο συντονισμός των ψήφων των Πρέσβων μέσω χρήσης τηλεφωνικών εφαρμογών, όπως το WhatsApp, Viber και Signal.

Η αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην διπλωματία έχει πλέον καταστεί παγκόσμιο φαινόμενο. Τα Υπουργεία Εξωτερικών της Αιγύπτου, της Ιορδανίας και του Κατάρ λειτουργούν κοινωνικά προφίλ πολυμέσων, ενώ τα αντίστοιχα της Κένυας, της Ρουάντα και της Ουγκάντα διαθέτουν επεξεργασμένες πολιτικές για την εξασφάλιση της ψηφιακής ψήφου της διασποράς. Είναι εντυπωσιακό ότι οι μελέτες δείχνουν ότι τα Υπουργεία Εξωτερικών πλείστων όσων αφρικανικών χωρών είναι τόσο ενεργά στο διαδίκτυο όσο και πολλά από τα αντίστοιχα Δυτικά.

Η τελευταία δεκαετία έχει, επίσης, δει αυξημένο ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για «Ψηφιακή διπλωματία» με την σύνταξη μελετών αξιολόγησης των ψηφιακών πρακτικών των Υπουργείων Εξωτερικών, των Πρεσβειών, του προσωπικού τους ακόμη και εκείνων των Επιτελείων Ηγετών του κόσμου.

Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην διπλωματία και στην άσκηση εξωτερική πολιτικής είναι απαλλαγμένη κινδύνων; Βεβαίως και όχι.

Όπως κάθε ανθρώπινο δημιούργημα δεν είναι άμοιρη αρνητικών επιπτώσεων, εφόσον η χρήση της εξυπηρετεί κακόβουλες επιδιώξεις και κυρίως στον χώρο της προπαγάνδας και της

παραπληροφόρησης. Είναι ακόμη νωπό το αποτύπωμα της χρήσης που έκανε ο ISIS, όχι μόνο στο Ιράκ και την Συρία αλλά και διεθνώς, για να διασπείρει την καταστροφική ιδεολογία του και να ενθαρρύνει την στρατολόγηση μαχητών. Επίσης, έχει καταγραφεί ότι ορισμένες χώρες χρησιμοποίησαν την ψηφιακή τεχνολογία ως μέσο διασποράς ψευδών ειδήσεων, κηρυγμάτων μίσους, αλλά και επηρεασμού του εκλογικού σώματος των αντιπάλων τους (βλέπε τις κατηγορίες περί επηρεασμού των Αμερικανών ψηφοφόρων από την Ρωσία υπέρ της εκλογής του πρώην Προέδρου Trump). Εννοείται ότι με την ψηφιακή τεχνολογία μέσω των πολυμέσων και των δικτύων κοινωνικής δικτύωσης καθίσταται ευκολότερη η διαμόρφωση κοινής γνώμης από χώρες που έχουν προχωρημένη την σχετική τεχνολογία. Εξόχου ενδιαφέροντος είναι και οι κυβερνο-απειλές που έχουν ως στόχο την διατάραξη της ασφάλειας, του εμπορίου, της οικονομίας, των επικοινωνιών αλλά και αυτής ακόμη της δημόσιας διοίκησης των χωρών του κόσμου. Εννοείται ότι οι απειλές αυτές που έχουν λάβει μεγάλες διαστάσεις προκάλεσαν την οργανωμένη αντίδραση πολλών χωρών, οι οποίες έλαβαν και συνεχίζουν να αναπτύσσουν αντίστοιχες αμυντικές τεχνολογίες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, που έχει αποτελέσει πλειστάκις τον προτιμώμενο στόχο τέτοιων κυβερνο-επιθέσεων, έχει συγκροτήσει ολόκληρες υπηρεσίες για την άμυνά της εν προκειμένω. Βεβαίως και το NATO, αλλά και ο ΟΗΕ.

Η εμφάνιση των ψηφιακών τεχνολογιών είχε σοβαρό αντίκτυπο στην διεξαγωγή και μελέτη της διπλωματίας. Οι Κυβερνήσεις μέσω των αρμοδίων υπηρεσιών και κατ' εξοχήν των Υπουργείων Εξωτερικών επαναπροσδιορίζουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο ασκείται η διπλωματία (κανονιστικά, διαδικαστικά πεδία) και καταβάλλουν εργώδεις προσπάθειες για την αξιοποίησή τους και την ανάπτυξη νέων εργαλείων

μέσω των βέλτιστων πρακτικών παγκοσμίως, διευρύνοντας συνεχώς το κοινό τους πέραν της παραδοσιακής διπλωματίας. Τα εργαλεία αυτά περιλαμβάνουν νέες συμπεριφορές και διαδικασίες των διπλωματικών αρχών και του προσωπικού τους, συμπεριλαμβανόμενης της καλλιέργειας μιας νέας συνείδησης στους διπλωμάτες σχετικά με τους κινδύνους της ψηφιακής τεχνολογίας. Οι σύγχρονοι διπλωμάτες πρέπει να εκπαιδεύονται σε νέες πολλαπλές δεξιότητες που θα περιλαμβάνουν και την δυνατότητα διαχείρισης και κατανόησης των υποδομών της νέας τεχνολογίας, καθώς και των τρόπων που αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί αλλά και να γίνει αντικείμενο κατάχρησης.

Το Internet δεν πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως απειλή αλλά ως μια ευκαιρία δημιουργίας νέων στρατηγικών επικοινωνίας, ικανών να επηρεάσουν επωφελώς την διεθνή κοινή γνώμη.

Στη νέα παγκόσμια κοινωνία της πληροφορίας, η ψηφιακή διπλωματία μπορεί να αξιοποιεί την τεχνολογική πρόοδο για προβολή και προώθηση συμφερόντων και ακόμα για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων. Και τούτο, παρά τις όποιες αδυναμίες που προαναφέραμε και κυρίως αναφορικά με τα θέματα ασφαλείας και παραπληροφόρησης. Η τρέχουσα **πανδημία**, με την παρεμπόδιση των συναντήσεων με φυσική παρουσία, αφεύκτως ενίσχυσε την πρακτική των ψηφιακών επαφών και επικοινωνίας δεδομένων. **Με ορατά ορισμένα από τα πλεονεκτήματα που η ψηφιακή τεχνολογία πρότεινε, είναι βέβαιο ότι ορισμένες από τις εκφάνσεις της και πρακτικές της θα παραμείνουν και θα αναπτυχθούν περαιτέρω και μετά από την λήξη της πανδημίας σε παγκόσμιο επίπεδο.**

Στρατηγική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό της Ελληνικής Ναυτιλίας

Δρ Παναγιώτης Νομικός

[Μέντορας καριέρας](#) • [LinkedIn](#)

Διευθυντής Επιχειρησιακής Ανάπτυξης Danaos Management Consultants SA

Λέξεις κλειδιά: παγκόσμιο εμπόριο, ελληνόκτητη ναυτιλία, ευρυζωνικότητα, αυτόνομα πλοία, λιμενικές υποδομές

Η παγκόσμια ναυτιλία είναι ένας θεμελιώδης (αν και «αόρατος») κλάδος της παγκόσμιας οικονομίας. Τα πάσης φύσεως εμπορικά πλοία, σε όλους τους ωκεανούς του πλανήτη, μεταφέρουν περίπου το 95% του παγκόσμιου εμπορίου και είναι η ραχοκοκαλιά όλων των εφοδιαστικών αλυσίδων. Χωρίς τα πλοία το παγκόσμιο εμπόριο και η οικονομική ανάπτυξη θα ήταν πρακτικά αδύνατα. Ταυτόχρονα, η εμπορική ναυτιλία είναι ο μόνος οικονομικός κλάδος στον οποίο η Ελλάδα έχει την παγκόσμια πρωτιά. Περίπου το 16% του αριθμού των πλοίων, το μεγαλύτερο ποσοστό από όλες τις άλλες χώρες, ανήκουν σε ελληνικών συμφερόντων εταιρείες. Στην ευρύτερη περιοχή του Λεκανοπεδίου εδρεύει ο μεγαλύτερος αριθμός ναυτιλιακών εταιρειών παγκόσμια, που σήμερα είναι περίπου 800. Ιστορικά η παγκόσμια ναυτιλία ήταν πάντα πίσω στην εκμετάλλευση και εφαρμογή των τελευταίων εξελίξεων στην Πληροφορική και τις Νέες Τεχνολογίες. Ο κύριος λόγος αυτής της καθυστέρησης εξακολουθεί να είναι η έλλειψη καλής ποιότητας και φθηνής διασύνδεσης των

ποντοπόρων πλοίων στο παγκόσμιο διαδίκτυο, λόγω του πολύ αυξημένου κόστους των δορυφορικών συνδέσεων. Η διαθέσιμη ευρυζωνικότητα για την σύνδεση ενός μέσου εμπορικού πλοίου υπολείπεται ακόμα σημαντικά της αντίστοιχης διαθεσιμότητας για μια απλή οικιακή σύνδεση, ενώ το κόστος της είναι πολλές τάξεις μεγέθους ακριβότερο.

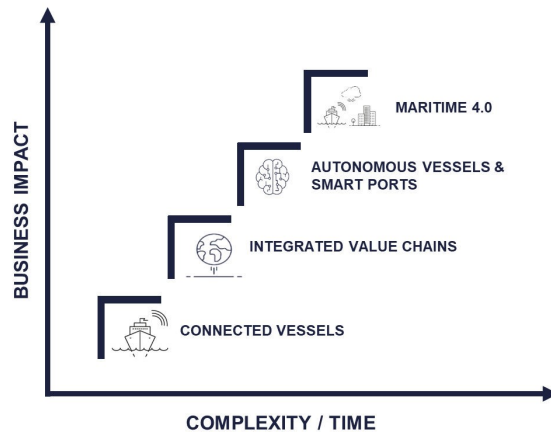
Τη στιγμή που οι επιχειρήσεις της στεριάς έχουν ευρεία και φθηνή online πρόσβαση σε εργοστάσια, αποθήκες, σημεία πώλησης και οπουδήποτε αλλού ασκείται οικονομική δραστηριότητα, ακόμα και σήμερα για ένα μεγάλο ποσοστό ποντοπόρων πλοίων κάτι τέτοιο είναι δύσκολο και πανάκριβο. Κατά συνέπεια, οι ναυτιλιακές εταιρείες δεν μπορούν να έχουν σήμερα άμεση και σωστή εικόνα για την κατάσταση των πλοίων και των φορτίων τους, τα οποία, υπενθυμίζουμε, είναι πλωτά εργοστάσια. Αυτή η εικόνα, όμως, θα αλλάξει άρδην τα επόμενα χρόνια. Νεότερες εξελίξεις στις δορυφορικές επικοινωνίες θα κάνουν επιτέλους διαθέσιμη ικανή ευρυζωνικότητα και με αποδεκτό κόστος. Αυτό θα απελευθερώσει επιτέλους την ανάπτυξη και στον παγκόσμιο στόλο του πλήρους

φάσματος των σημερινών δυνατοτήτων της Πληροφορικής και των Νέων Τεχνολογιών. Τεχνολογίες όπως τα Αυτόνομα Πλοία, Internet of Things (IoT), Big-Data, Artificial Intelligence (AI), Application Programmable Interfaces (APIs) και έξυπνοι αισθητήρες, μαζί με τους τεράστιους όγκους δεδομένων που είναι πλέον διαθέσιμοι, μπαίνουν σε καθημερινή χρήση για να επιτρέψουν την βελτιστοποίηση της μηχανικής απόδοσης των πλοίων και της κατανάλωσης καυσίμου, την δραστική μείωση του λειτουργικού κόστους, την μείωση των ρύπων και της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και την ανακατανομή και βελτιστοποίηση της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας με καταλυτικές συνέπειες στο παγκόσμιο εμπόριο. Η εφαρμογή αυτών των νεοτερισμών απαιτεί αλλαγές στα λειτουργικά μοντέλα, σωστή χρήση των παραγόμενων δεδομένων, κυβερνοασφάλεια, αλλά και αλλαγή στον τρόπο που η χρήση των πλοίων παράγει προστιθέμενη αξία.

Οι ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία και στην παγκόσμια οικονομία απαιτούν από την ναυτιλία να μετακινηθεί από το μοντέλο με βάση το οποίο παρέχει απλά χωρητικότητα, σε ένα νέο μοντέλο στο οποίο θα παρέχει προστιθέμενη αξία στους πελάτες της. Οι ψηφιακές τεχνολογίες και τα σχετικά εργαλεία θα μετασχηματίσουν την χρήση των πλοίων από ένα απλό κανάλι της εφοδιαστικής αλυσίδας, που είναι σήμερα, σε καταλύτη της δημιουργίας νέας προστιθέμενης αξίας. Αυτά τα νέα εργαλεία θα δημιουργήσουν εξυπνότερα, πιο καλά διασυνδεδεμένα τοπικά δίκτυα συλλογής πληροφοριών και θα παράξουν πολύ καλύτερη παρακολούθηση των επιδόσεων των μηχανικών μερών των πλοίων και επαρκή ορατότητα της κατάστασης του πλοίου σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Αυτό θα ελαττώσει δραματικά την σημερινή έλλειψη σωστής πληροφόρησης (για την κατάσταση του πλοίου) ανάμεσα στο πλήρωμα και στους υπεύθυνους στην στεριά και θα βάλει

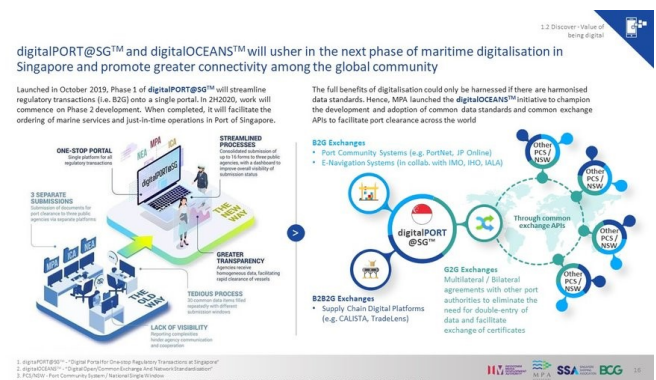
τις βάσεις για μεγαλύτερη συγκεντροποίηση της τεχνογνωσίας, με την οποία τα δεδομένα από ένα πλοίο (ή από λίγα πλοία) θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βελτιωθεί η απόδοση ολόκληρου του στόλου μιας εταιρείας.

THE JOURNEY TOWARDS SMART SHIPPING

Σχήμα 1: Η εξέλιξη της ανάπτυξης της έξυπνης ναυτιλίας (πηγή KPMG)

Όπως αναφέρουν και μελέτες από άλλες χώρες με ισχυρή ναυτιλία σαν την Σιγκαπούρη, ήδη σχεδόν τα 2/3 των ναυτιλιακών εταιρειών έχουν ξεκινήσει το ταξίδι τους στην ψηφιακή εποχή, αν και ακόμα βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα.

Σχήμα 2: Ολιστική σχεδίαση ενός ναυτιλιακού ψηφιακού μετασχηματισμού στην Σιγκαπούρη. Η ναυτιλία θα συνεχίσει να καινοτομεί μέσα από την ανάπτυξη αυτόνομων πλοίων, την ψηφιοποίηση, και την ανάγκη μείωσης των ρύπων. Η πολυπλοκότητα αυξάνεται. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν γίνεται μέσα σε ένα κενό, αλλά είναι στην καρδιά της ανταγωνιστικότητας

μιας εταιρείας και ενός ναυτιλιακού έθνους. Οι δυνάμεις της αγοράς και η τεχνολογία σπρώχνουν τις ναυτιλιακές εταιρείες να ξανασκεφθούν τον τρόπο που λειτουργούν.

Η ελληνική και ελληνόκτητη ναυτιλία διατηρεί την πρώτη θέση παγκόσμια (ανάμεσα στους ανταγωνιστές της) όχι μόνο λόγω του αριθμού των πλοίων που διαχειρίζεται, αλλά και επειδή διατηρεί ένα υψηλότερο επίπεδο ποιότητας και τεχνογνωσίας στην διαχείριση και λειτουργία των πλοίων. Τα ελληνόκτητα πλοία είναι ελκυστικά σήμερα στους ναυλωτές, επειδή οι εταιρείες και τα πληρώματα εφαρμόζουν τα πιο σύγχρονα συστήματα ποιότητας. Το επίπεδο αφομοίωσης της Πληροφορικής και των Νέων Τεχνολογιών από τις ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες και τα πληρώματά τους είναι σήμερα εφάμιλλο ή και καλύτερο με το αντίστοιχο επίπεδο όλων των βασικών ανταγωνιστών της Ελλάδας, ακόμα και των προηγμένων τεχνολογικά κρατών όπως οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νορβηγία κλπ. Ταυτόχρονα, το μεγάλο λιμάνι του Πειραιά και τα υπόλοιπα λιμάνια της χώρας αναβαθμίζονται με εντυπωσιακούς ρυθμούς προσπαθώντας να εκμεταλλευτούν την προνομιακή γεωγραφική θέση της χώρας στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων δρόμων ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση.

Για την διατήρηση της πρωτοπορίας σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι απολύτως απαραίτητο η ελληνόκτητη ναυτιλία και οι λιμενικές υποδομές να βρεθούν και στην πρωτοπορία της εφαρμογής του επερχόμενου κύματος Ψηφιακού Μετασχηματισμού. Η Ελλάδα, εκτός από την πανίσχυρη θέση της στην πλοιοκτησία, έχει και μια σχετικά καλή υποδομή για ανάπτυξη και εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην ναυτιλία από εγχώριες εταιρείες νεοφυούς επιχειρηματικότητας, η οποία όμως χρειάζεται και ενίσχυση αντίστοιχη με την υποστήριξη που παρέχεται από τα ανταγωνιστικά κράτη στις ανταγωνιστικές τεχνολογικές εταιρείες.

Ταυτόχρονα, χρειάζεται η στενότερη συνεργασία ανάμεσα στον ιδιωτικό τομέα και τα αντίστοιχα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Κέντρα που μπορούν να βοηθήσουν στην απαραίτητη βασική έρευνα.

Εάν ακολουθηθεί μια συνεπής ενισχυτική πολιτική, η χώρα μας έχει όλα τα απαραίτητα συστατικά για την γρήγορη δημιουργία ενός ισχυρού Cluster ανάπτυξης και εφαρμογής εξελιγμένων τεχνολογικών προϊόντων που θα παίξουν πρωτεύοντα ρόλο στον επερχόμενο Ψηφιακό Μετασχηματισμό. Έχει την αξεπέραστη τεχνογνωσία που παρέχει η τεράστια πελατειακή βάση, δηλαδή η ελληνόκτητη ναυτιλία έχει ικανότατο αριθμό εξαιρετικά καταρτισμένων στελεχών στην Πληροφορική και τις Νέες Τεχνολογίες και έχει μεγάλα διαθέσιμα κεφάλαια από τους Έλληνες πλοιοκτήτες, οι οποίοι έχουν θετικό ιστορικό διάθεσης να επενδύουν κεφάλαια σε νέες τεχνολογικές εταιρείες. Αυτά τα τρία συστατικά μπορούν γρήγορα να φέρουν εξαιρετικά αποτελέσματα για την δημιουργία μια ισχυρής τεχνολογικής υποδομής που θα επιτρέψει στην χώρα όχι μόνο να παραμείνει στην πρωτοκαθεδρία της παγκόσμιας ναυτιλίας, αλλά να παίξει καθοδηγητικό ρόλο στην εξέλιξη του παγκόσμιου ναυτιλιακού Ψηφιακού Μετασχηματισμού.

Το σχέδιο Ελλάδα 2.0:

ένα νέο οικονομικό υπόδειγμα και οι προκλήσεις για να το πετύχουμε

Γιάννης Καραμήσιος

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ • [LinkedIn](#)

Πρόεδρος του σωματείου «[Θεσσαλονίκη 21^{ος} αιώνας](#)» και υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Λέξεις κλειδιά: οικονομία, σχέδιο ανάπτυξης, χρηματοδότηση, ψηφιοποίηση

Το «Σχέδιο Ελλάδα 2.0» έχει στόχο να περιορίσει τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης της COVID-19 και να ενισχύσει την ανάπτυξη, την δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα. Βασίζεται στο «[Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία](#)» που συνέταξε το 2020 επιτροπή υπό τον Νομπελίστα Καθηγητή Χρ. Πισσαρίδη, και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι συνολικοί πόροι που θα κινητοποιηθούν ανέρχονται περίπου στα 31 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία τα 18 δισ. ευρώ θα δοθούν μέσω επιδοτήσεων και περίπου 13 δισ. ευρώ μέσω δανείων, από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Σταθερότητας της ΕΕ. Πρόκειται για έναν συνολικό μηχανισμό 672,5 δισ. ευρώ που βρίσκεται στον πυρήνα της προσπάθειας ανάκαμψης της ΕΕ, του «[Next Generation EU](#)», του σχεδίου των 750 δισ. ευρώ που συμφωνήθηκε από τους ηγέτες της ΕΕ τον Ιούλιο του 2020.

Τα ποσά αυτά θα είναι συμπληρωματικά του

τακτικού [Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης \(ΕΣΠΑ\) της περιόδου 2021 – 2027](#) που θα ανέρχεται σε ένα συνολικό ποσό περίπου 40 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Οι τέσσερις πυλώνες

Το [Σχέδιο Ελλάδα 2.0](#) θα στηριχθεί σε τέσσερις πυλώνες: πράσινη μετάβαση, ψηφιακή μετάβαση, απασχόληση-δεξιότητες-κοινωνική προστασία, και ιδιωτικές επενδύσεις – μετασχηματισμός της κοινωνίας.

Η **πράσινη μετάβαση** θα εστιάσει στην ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων της χώρας, στην μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα μεταφορών και σε ένα βιώσιμο ενεργειακό μοντέλο, όπως και στην αειφόρο χρήση των πόρων. Θα περιλάβει προγράμματα όπως το «εξοικονομώ» για νοικοκυριά, επιχειρήσεις & δημόσιο, επενδύσεις σε αποθήκευση ενέργειας, απλοποίηση αδειοδοτήσεων για Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), και προώθηση της ηλεκτροκίνησης.

Η **ψηφιακή μετάβαση** θα εστιάσει στην συνδεσιμότητα των πολιτών, των επιχειρήσεων και του κράτους. Μεγάλο μέρος των υπηρεσιών του κράτους και των επιχειρήσεων θα μεταφερθεί

online. Τα κονδύλια του πακέτου θα επενδυθούν σε υποδομές 5G και οπτικών ινών, στην ψηφιακή διασύνδεση των νησιών, στην διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών του δημοσίου, στην ψηφιακή διασύνδεση φορολογικών αρχών και επιχειρήσεων.

Ο τομέας της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής συνοχής θα εστιάσει στον εκσυγχρονισμό και τις ψηφιακές δυνατότητες της εκπαίδευσης, στην ενίσχυση της προσβασιμότητας και ποιότητας του συστήματος υγείας, όπως και στην αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές.

Ο τομέας των ιδιωτικών επενδύσεων και μετασχηματισμού της οικονομίας θα επενδύσει σε πιο φορολογικά εργαλεία, στην αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαιοσύνης, στην προώθηση της έρευνας και καινοτομίας, στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, κ.ά.

Αισιοδοξία, αλλά ας κρατήσουμε μικρό καλάθι προς το παρόν

Οι νυν υπολογισμοί αναφέρουν δημιουργία 180 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας και αύξηση του ΑΕΠ κατά 7% μέχρι το 2026. Αυτά τα οφέλη θα επεκταθούν μακροπρόθεσμα μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας και ίσως των εξαγωγών. Επίσης, υπάρχει προσδοκία για αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, χάρη στις διαθέσιμες υποδομές και την μείωση της γραφειοκρατίας χάρη στην ψηφιοποίηση. Οι επίσημες θέσεις μιλούν για «αλλαγή οικονομικού υποδείγματος» και τοποθέτηση της ελληνικής οικονομίας σε έναν «ενάρετο κύκλο αυξημένων επενδύσεων, απασχόλησης και ανάπτυξης».

Ενθουσιώδεις οι εξαγγελίες. Εμείς, από την πλευρά μας, θα σταθούμε αισιόδοξοι, θετικοί αλλά και επιφυλακτικοί. Η χώρα μας έχει αρνητικό ιστορικό με τη διασπάθιση ή μη απορρόφηση των κοινοτικών πόρων στο παρελθόν, κάτι το οποίο

στοίχισε στην οικονομική μας ανάπτυξη. Πολλά από τα προγράμματα — π.χ. «δεξιότητες» — συχνά καταλήγουν σε σεμινάρια που γίνονται για να γίνονται, χωρίς να γνωρίζουμε αν οι συμμετέχοντες όντως τις απέκτησαν. Τα κομβικά έργα καθυστερούν για χρόνια ή και δεκαετίες, τα δε παραδείγματα άπειρα: από το μετρό της Θεσσαλονίκης μέχρι το Ελληνικό. Οι δε καθυστερήσεις οδηγούν σε υπερκοστολογήσεις και πρόστιμα. Και ενώ πολλές φορές στο παρελθόν ακούσαμε για προγράμματα χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας, στο τέλος είδαμε αύξηση της ανεργίας και φυγής των νέων προς το εξωτερικό.

Από την άλλη, θα πρέπει να εστιάσουμε στις θετικές προοπτικές. Το μεγάλο αυτό πρόγραμμα όντως θα ενισχύσει την εθνική οικονομία και θα προσφέρει πολλές ευκαιρίες, ειδικά σε νέους με υψηλή κατάρτιση και σε νεοφυείς επιχειρήσεις. Αν τα εργαλεία αξιοποιηθούν σωστά, η γραφειοκρατία θα μειωθεί χάρη στην ψηφιοποίηση, το φορολογικό σύστημα θα γίνει ίσως πιο διαφανές και φιλοεπενδυτικό, ενώ η καινοτομία θα ενισχυθεί. Μερικοί νέοι μπορεί να επιστρέψουν από το εξωτερικό, ή τουλάχιστον θα αποτραπεί η φυγή όσων είναι ακόμα στην Ελλάδα. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να προβάλλουν τα 170 — τόσα υπολογίζονται — επιμέρους έργα στους φορείς των στόχων τους για να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητά τους. Οι καθυστερήσεις και οι διασπαθίσεις των κονδυλίων θα πρέπει να αποφευχθούν — εδώ θα παίξουν καθοριστικό ρόλο οι διευθύνσεις των αρμόδιων Υπουργείων. Θα τα παρακολουθήσουμε όλα αυτά με προσοχή. Αν πρόκειται όντως για ένα νέο οικονομικό υπόδειγμα, θα χρειαστεί τη συνέργεια όλων των πολιτικών, διοικητικών και κοινωνικών δυνάμεων.

Οι θέσεις που παρουσιάζει σε αυτό το κείμενο είναι προσωπικές και δεν εκφράζουν απαραίτητα αυτές των συγκεκριμένων οργανισμών.

Η Ευρώπη στην Ψηφιακή Εποχή

Γιώργος Τζογόπουλος

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ • [LinkedIn](#)

Senior Fellow at [CIFE](#)

Λέξεις κλειδιά: Ευρωπαϊκή Ένωση, τεχνολογική αυτονομία, ανοιχτά δεδομένα

Η ψηφιακή πολιτική την οποία αναπτύσσει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει στόχο την ενίσχυση της θέσης της στην εποχή της τεχνολογίας στο ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Συγκεκριμένα, η ΕΕ φιλοδοξεί να αποτελέσει διεθνές πρότυπο στη δημιουργία κοινωνιών που βασίζονται σε δεδομένα, ώστε να μπορεί να συνδυάζει την καινοτομία με την τήρηση συγκεκριμένων κανόνων. Η λευκή βίβλος για την τεχνητή νοημοσύνη και η ευρωπαϊκή στρατηγική δεδομένων αποτέλεσαν την αφετηρία του μεγάλου μετασχηματισμού, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Η ανθρωποκεντρική φιλοσοφία και η υπεράσπιση των δημοκρατικών αξιών συνιστούν βασικά συστατικά του. Καθώς η τεχνολογική αυτονομία θεωρείται στόχος της ΕΕ, η δημιουργία μιας κοινής αγοράς δεδομένων μπορεί από τη μία πλευρά να συμβάλει στην προστασία τους, μεταξύ αυτών και εμπιστευτικών, και από την άλλη να δώσει τη δυνατότητα πρόσβασης στα δεδομένα αυτά σε επιχειρήσεις και το δημόσιο τομέα. Με την πρόσβαση αυτή θα διευκολυνθεί η προσπάθειά τους να δημιουργήσουν καινούριες υπηρεσίες και προϊόντα είτε με στόχο το κέρδος είτε για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Ο γενικός κανονισμός για την προστασία των

προσωπικών δεδομένων έχει ήδη ανοίξει το δρόμο, ώστε η ΕΕ να αφήνει το δικό της αποτύπωμα στη διαχείριση των ευαίσθητων ζητημάτων της τεχνολογικής εποχής – με γνώμονα την προστασία των πολιτών της.

Η ευρεία ευρωπαϊκή συζήτηση οδήγησε στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον κανονισμό σχετικά με τη διακυβέρνηση δεδομένων, που δημοσιεύθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2020. Η επαναχρησιμοποίηση δεδομένων του δημοσίου τομέα, τα οποία δεν είναι διαθέσιμα όπως τα ανοιχτά δεδομένα, ενθαρρύνεται. Ταυτόχρονα τίθενται οι βάσεις, ώστε να σφυρηλατηθεί ένα πλαίσιο εμπιστοσύνης και εμπιστευτικότητας, όπου ενδιαμέσοι φορείς θα μπορούν να τα διαχειρίζονται δεδομένα. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΕ ελπίζει σε οφέλη για την καταπολέμηση ασθενειών, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την εξοικονόμηση χρόνου στις μετακινήσεις και στην κατανάλωση ενέργειας κλπ. Ταυτόχρονα, η οδηγία για τα ανοιχτά δεδομένα αντικαθιστά αυτή για την πληροφορία στο δημόσιο τομέα και προτείνει διαφορετικές θεματικές ενότητες δεδομένων υψηλής αξίας, όπως για το χωροταξικό σχεδιασμό, τις μετεωρολογικές προβλέψεις, την παρατήρηση της γης, τη στατιστική, και την ιδιοκτησία εταιρειών. Επίσης, από το Δεκέμβριο του 2020 η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή έχει αναλάβει δύο νομοθετικές πρωτοβουλίες, προτείνοντας το νόμο για τις ψηφιακές υπηρεσίες και αυτόν για τις ψηφιακές αγορές. Αν και η διαβούλευση συνεχίζεται και ίσως υπάρξουν τροποποιήσεις, στόχος εδώ είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος όπου θα προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα καταναλωτών στο διαδίκτυο, θα περιορίζεται η έκθεση σε παράνομο περιεχόμενο, θα ενισχύεται η εποπτεία πλατφορμών που ονομάζονται «ρυθμιστές πρόσβασης», θα επιτρέπεται σε τρίτους να αλληλεπιδρούν με αυτές, και θα δημιουργούνται αντισώματα κατά την παραπληροφόρησης. Ενδιαφέρουσα πτυχή των ζυμώσεων που θα ακολουθήσουν θα είναι ο τρόπος με τον οποίο μεγάλες αμερικανικές εταιρείες, ή αλλιώς πλατφόρμες, οι οποίες λειτουργούν ως «ρυθμιστές πρόσβασης» θα προσαρμοστούν ή όχι με τις προτεινόμενες νομοθεσίες. Η Google, για παράδειγμα, η οποία έχει μοιραστεί τις σκέψεις της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρουσιάζεται επιφυλακτική για το κατά πόσο οι προτεινόμενες νομοθεσίες θα έχουν αντίκτυπο στην ανάπτυξη και βελτίωση ψηφιακών εργαλείων στα οποία περιλαμβάνονται οι περίφημοι χάρτες της. Στο ίδιο μήκος κύματος, η Microsoft, θεωρεί ότι οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις δε θα πρέπει να επηρεάζουν την ευημερία των καταναλωτών ή να συνθλίβουν την καινοτομία. Καθώς η ΕΕ προσπαθεί να γράψει τους ψηφιακούς κανόνες, η διαμόρφωση των διατλαντικών σχέσεων σε επίπεδο τεχνολογικό θα είναι καθοριστική. Από τα τέλη του περασμένου έτους έχει συσταθεί το τεχνολογικό συμβούλιο ΕΕ-ΗΠΑ. Κατά την επίσκεψή του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν στην Ευρώπη τον Ιούνιο επιβεβαιώθηκε το καλό κλίμα, το οποίο είχε διαταραχθεί τα χρόνια του προκατόχου του Ντόναλντ Τραμπ. Μάλιστα, στην κοινή ανακοίνωση της 15ης Ιουνίου γίνεται ειδική αναφορά στην επικείμενη

τεχνολογική συνεργασία, τη διακυβέρνηση των δεδομένων και την ασφαλή ροή τους. Παρόλο που Βρυξέλλες και Ουάσιγκτον δεν συμφωνούν σε αρκετούς τομείς, η βούληση τους για συνέργειες είναι κοινή. Το ερώτημα που τίθεται είναι με ποιόν τρόπο, σε ποιό βάθος και με ποιιά ένταση η Ευρώπη θα συνεχίσει να δίνει έμφαση στο στόχο της τεχνολογικής αυτονομίας, με δεδομένη την αυξανόμενη σινοαμερικανική αντιπαράθεση, και τα νέα δεδομένα των διατλαντικών σχέσεων.

Επιχειρηματικός μετασχηματισμός

& ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δημήτρης Λακασάς

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ • [LinkedIn](#)

Διευθύνωντος Συμβούλου της Olympia Electronics, Καινοτόμα Ηλεκτρονικά Συστήματα Ασφάλειας

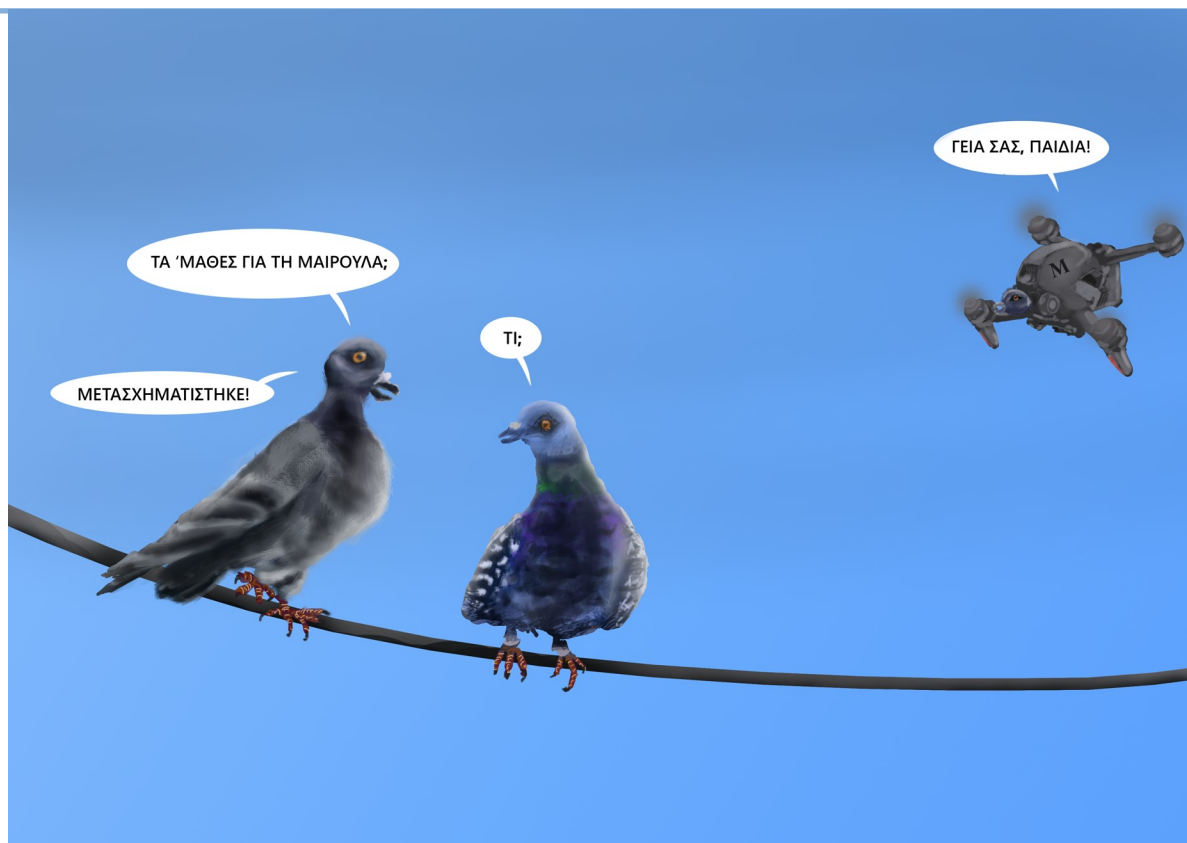
Λέξεις κλειδιά: 4η βιομηχανική επανάσταση, νέα ψηφιακή πραγματικότητα, επιχειρήσεις του μέλλοντος, «μυωπία του μάρκετινγκ»

Ο Άλμπερτ Αϊνστάιν είπε «ποτέ δεν προλαβαίνω να σκεφτώ το μέλλον, γιατί έρχεται πολύ γρήγορα» και η φράση αυτή είναι πιο επίκαιρη από ποτέ. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός τρέχει με φρενήρεις ρυθμούς και αλλάζει τα πάντα στο πλαίσιο της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης. Οι επιχειρήσεις γίνονται ψηφιακές για να παραμείνουν ζωντανές και να διασφαλίσουν την βιωσιμότητά τους στην νέα ψηφιακή πραγματικότητα. Είναι γεγονός ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων απασχολεί ολοένα και περισσότερο τον επιχειρηματικό κόσμο σε παγκόσμιο επίπεδο, διότι οι δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες αποτελούν ταυτόχρονα και ευκαιρίες ανάπτυξης των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός περιλαμβάνει όλες τις μεταβολές που υιοθετεί μια επιχείρηση για να αξιοποιήσει τα οφέλη που της παρέχουν οι υφιστάμενες και οι νέες μορφές τεχνολογίας, το διαδίκτυο και τα ψηφιακά μέσα. Πρόκειται για μια αέναη διεργασία που προσφέρει νέες δυνατότητες, αλλά προϋποθέτει δεξιότητες,

υποδομές και εκπαίδευση. Με την κατάλληλη ψηφιακή στρατηγική οι επιχειρήσεις μπορούν να βελτιώσουν την απόδοση των πωλήσεων, τον σχεδιασμό των προϊόντων και των υπηρεσιών τους, αλλά και να αναπτύξουν την εξωστρέφειά τους. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να υπάρχει ένας επιτυχημένος συνδυασμός ψηφιακών εργαλείων που θα οδηγήσει στην δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων.

Οι επιχειρήσεις που θα αγνοήσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις ή που δεν θα τις αντιληφθούν, θα «προσβληθούν» από το σύνδρομο της «μυωπίας του μάρκετινγκ» και θα βρεθούν εκτός παιχνιδιού, όπως συνέβη στο παρελθόν με παγκόσμιους επιχειρηματικούς κολοσσούς, όπως η Kodak. Σχεδόν για έναν αιώνα η αμερικανική Kodak ήταν ο απόλυτος πρωταγωνιστής στον κλάδο της φωτογραφίας μαζί με την ιαπωνική Fujifilm. Ο κλάδος της φωτογραφίας, όμως, άλλαξε άρδην και, παρά τις εισηγήσεις εκ μέρους μεσαίων και κατώτερων στελεχών, οι ιθύνοντες της Kodak οι οποίοι «προσβλήθηκαν» από το σύνδρομο της «μυωπίας του μάρκετινγκ» θεώρησαν ότι η παραδοσιακή μορφή με την εκτύπωση φωτογραφιών και το

υφιστάμενο μοντέλο δεν θα επηρεαζόταν. Επέλεξαν λοιπόν, να επαναπαυτούν στις δόξες του παρελθόντος και στην αυξημένη ρευστότητα, η οποία, όμως, αποδείχτηκε προσωρινή. Η Kodak εμφάνισε τα πρώτα της οικονομικά προβλήματα την δεκαετία του '90 και το 2012 κήρυξε πτώχευση.

Αντίθετα, οι επιχειρήσεις που θα καταφέρουν να αξιοποιήσουν όλες αυτές τις τεχνολογικές δυνατότητες, θα είναι οι επιχειρήσεις του μέλλοντος. Οι επιχειρήσεις του μέλλοντος δεν θα είναι μόνο η Facebook και η Google, αλλά κάθε επιχείρηση που αντιλαμβάνεται τις δυνατότητες την 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης και τις αξιοποιεί κατάλληλα. Τεχνολογίες όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων (internet of things), η υπολογιστική νέφους (cloud computing) και οι τεχνικές προηγμένης ανάλυσης (advanced analytics) αποτελούν απαραίτητα εργαλεία στην διάθεση των επιχειρήσεων. Όσες δεν τις αξιοποιούν, κινδυνεύουν από αφανισμό. Όλοι μας — λίγο ή πολύ — κατά την περίοδο εξάπλωσης του κορωνοϊού, αντιληφθήκαμε και βιώσαμε τις

αλλαγές που φέρνει η τηλεργασία και η εξ αποστάσεως επικοινωνία και το μόνο σίγουρο είναι ότι πρόκειται για μια τάση που θα γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς μας από εδώ και πέρα. Η επιχειρηματικότητα δεν θα είναι ποτέ ξανά ίδια.

Ο κλάδος των εκθέσεων, ο οποίος συνιστά ένα σημαντικό κομμάτι της επιχειρηματικότητας, και δη της διεθνούς επιχειρηματικότητας, θα γίνει σε μεγάλο βαθμό ψηφιακός μέσω τεχνολογιών, όπως η επαυξημένη και εικονική πραγματικότητα, αλλά και οι νευροεπιστήμες. Το δίκτυο νέας γενιάς 5G θα δημιουργήσει, επίσης, σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες και θα ενεργοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες άλλων τεχνολογιών, όπως το διαδίκτυο των πραγμάτων και η υπολογιστική νέφους. Ένα, επίσης, σημαντικό στοιχείο είναι ότι ο όγκος των δεδομένων παγκοσμίως αυξάνεται διαρκώς και οι επιχειρήσεις που θ' αξιοποιήσουν αυτά τα δεδομένα, με τεχνικές προηγμένης ανάλυσης, θα έχουν ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχημένη διαχείριση των μεγάλων δεδομένων

και των υπόλοιπων τεχνολογιών, είναι η διασφάλιση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο (cyber security - κυβερνοασφάλεια). Αντίστοιχα, η 4η Βιομηχανική Επανάσταση με τεχνολογίες, όπως το blockchain και την ανάδειξη των κρυπτονομισμάτων, αναμένεται να έχει τεράστια επίδραση στον τραπεζικό κλάδο και στον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούμε συναλλαγές. Οι επιχειρήσεις αξιοποιούν ολοένα και περισσότερο νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, που είναι μια τεχνολογία με ποικίλες εφαρμογές και η οποία αφορά στον προγραμματισμό των μηχανών (machine learning - εκμάθηση μηχανών), ώστε να μάθουν μέσω της εμπειρίας, να προσαρμόζονται και να λειτουργούν σαν άνθρωποι. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε, όμως, το γεγονός ότι οι μηχανές δεν έχουν συνείδηση και ψυχή και αυτό τις διαφοροποιεί καθολικά από τους ανθρώπους. Αυτό που γίνεται όλο και πιο εμφανές είναι ότι οι επιχειρήσεις του μέλλοντος θα είναι αυτές που θα αντιληφθούν έγκαιρα τον ψηφιακό μετασχηματισμό και που θα κερδίσουν την δίκη του δευτερολέπτου.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η 4η Βιομηχανική Επανάσταση φέρνουν ραγδαίες εξελίξεις, τις οποίες οι άνθρωποι πρέπει να τις αντιληφθούν, να τις διαχειριστούν και να τις αξιοποιήσουν. Για να το κάνουν αυτό, όμως, χρειάζονται σοφία. Σύμφωνα με τον δεξιότητη την λογοτεχνίας επιστημονικής φαντασίας, Ισαάκ Ασίμωφ «Η πιο θλιβερή πλευρά την σύγχρονης ανθρώπινης ζωής είναι ότι η επιστήμη συλλέγει πιο γρήγορα γνώση, απ' ό,τι η κοινωνία σοφία». Το απόφθεγμα είναι πιο επίκαιρο από ποτέ, αν αναλογιστεί κανείς ότι σήμερα ο ρυθμός συλλογής γνώσης από την επιστήμη είναι πράγματι ταχύτατος σε σχέση με τον ρυθμό με τον οποίο οι κοινωνίες μπορούν να αφομοιώσουν την σοφία και να την θυμούνται για την αρμονική λειτουργία τους. Ζούμε στην εποχή της πληροφόρησης και την παραπληροφόρησης και

πολλές φορές χάνουμε τον λόγο της ύπαρξής μας. Πρέπει να χρησιμοποιήσουμε την τεχνολογία έχοντας ως στόχο την εξάλειψη των ανισοτήτων και την μείωση του χάσματος ανάμεσα στον ανεπτυγμένο, στον εν αναπτύξει και στον υπανάπτυκτο κόσμο. Να αυξήσουμε το προσδόκιμο ζωής, να βελτιώσουμε την παγκόσμια υγεία ανά τον κόσμο, να επιδιώξουμε βελτίωση της ποιότητας ζωής σε όλους, καλύτερες συνθήκες για τους ηλικιωμένους και για τα άτομα με αναπηρία. Η τεχνολογία πρέπει να αποτελέσει τον θεμέλιο λίθο για ένα φιλικότερο περιβάλλον προς την φύση μέσα από καλύτερη διαχείριση των πόρων, αφού θα έχουμε δώσει έμφαση στην μείωση των ρύπων CO2, στην επέκταση και γενίκευση της ανακύκλωσης, στον τερματισμό της μόλυνσης του νερού και του αέρα. Κάθε νοικοκυριό, οργανισμός, επιχείρηση, πόλη, περιφέρεια, κράτος οφείλει να συμπεριφέρεται ευεργετικά προς το περιβάλλον. Η σωτηρία και η βιωσιμότητά του μας αφορά όλους. Με την πρόσβαση στο διαδίκτυο πιο εύκολη από ποτέ και με εκπαιδευτικά εργαλεία διαρκώς τελειοποιούμενα, η αέναη εκπαίδευση είναι ανάγκη να αποτελέσει δομικό στοιχείο την 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης. Ο Σωκράτης έλεγε ότι η μόρφωση, όπως ακριβώς μια εύφορη γη, φέρνει όλα τα καλά «Η παιδεία, καθάπερ ευδαίμων χώρα, πάντα τ' αγαθὰ φέρει». Διαθέτουμε τα απαιτούμενα εργαλεία, μένει να τα χρησιμοποιήσουμε ώστε να έχουν όλοι πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην υγεία. **Η τεχνολογική εξέλιξη πρέπει να είναι ανθρωποκεντρική, να συνεισφέρει στην ανθρώπινη επικοινωνία, να εξασφαλίζει την εξοικονόμηση περισσότερου ελεύθερου χρόνου, πάντα με απώτερο σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου.** Η φωτεινή πλευρά της τεχνολογίας είναι η ανθρώπινη.

Φωτογραφία Αρίστης Τέγου

Ψηφιακός μετασχηματισμός και ο κλάδος παροχής λογιστικών υπηρεσιών

Μιχάλης Αργυρούδης

Μέντορας Καριέρας και Επιχειρηματικότητας • LinkedIn

Οικονομικός σύμβουλος— Λογιστής Α' Τάξης

Λέξεις κλειδιά: λογιστική, ψηφιακή μετάβαση, εκσυγχρονισμός, γραφειοκρατία, ψηφιοποίηση

Ο όρος ψηφιακός μετασχηματισμός (digital transformation) περιλαμβάνει όλες τις αλλαγές που υιοθετεί μια επιχείρηση ώστε να αυτοματοποιήσει ουσιαστικά τον τρόπο λειτουργίας της, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που της προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία.

Το σίγουρο είναι ότι η διαδικασία του ψηφιακού μετασχηματισμού είναι κάτι που λαμβάνει χώρα σε μια συνεχόμενη βάση. Οι καθηγητές μας στο Πανεπιστήμιο μάς έλεγαν: «Αν μια επιχείρηση σταματήσει να μεταλλάσσεται, πεθαίνει».

Ας αναφερθούμε όμως στις βασικές τεχνολογίες του ψηφιακού μετασχηματισμού που όλοι μας ερχόμαστε σε επαφή σε καθημερινή βάση:

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (**social media**), έχουν αλλάξει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο που εκφραζόμαστε και επικοινωνούμε. Βέβαια, λόγω της ευρείας χρήσης τους, η αξία τους για λόγους προβολής και διαφήμισης έχει μεγιστοποιηθεί. Μεγάλες πλέον εταιρείες μετακυλούν τον προϋπολογισμό της διαφήμισης, από τα παραδοσιακά μέσα τηλεόραση και ραδιόφωνο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Χάρη στις **υπηρεσίες κινητής τεχνολογίας**, όπως

πολλοί αναφέρουν χαριτολογώντας, «το κινητό μας τηλέφωνο έχει γίνει η προέκταση του χεριού μας». Είναι μια συσκευή που το μέγεθός της δεν είναι μεγαλύτερο από την παλάμη μας αλλά η επεξεργαστική ισχύ της ισοδυναμεί με ένα συμβατικό μοντέλο προσωπικού ηλεκτρονικού υπολογιστή (PC).

Το μεγάλο πλεονέκτημα από την χρήση **τεχνολογιών cloud** είναι η δυνατότητα πρόσβασης στα αρχεία μας, με εγγυημένη ασφάλεια των δεδομένων μας, εφόσον ο πάροχος είναι αξιόπιστος.

Ο σχεδιασμός προϋπολογισμού πωλήσεων ή ταμειακών ροών (cash flow) μέσω **ανάλυσης δεδομένων**, παρέχει την δυνατότητα επεξεργασίας τεράστιου όγκου δεδομένων σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Η ανάλυση αυτή των δεδομένων μάς δίνει την δυνατότητα να λαμβάνουμε σωστές επιχειρηματικές αποφάσεις βασισμένες σε πραγματικά γεγονότα και όχι εμπειρικά δεδομένα.

Τα οφέλη από την **ρομποτική και αυτοματοποίηση**, έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη όχι μόνο του κλάδου της ιατρικής και της εκπαίδευσης αλλά και της βιομηχανίας.

Η τεχνητή νοημοσύνη (**Artificial Intelligence**) καθιστά τις μηχανές ικανές να μαθαίνουν από την εμπειρία, να προσαρμόζονται σε νέα εισαγόμενα

δεδομένα και να εκτελούν έργα που μόνο ο άνθρωπος θα μπορούσε μέχρι σήμερα να εκτελέσει.

Ποια είναι όμως τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει μια επιχείρηση από τον ψηφιακό μετασχηματισμό της;

Χάρη στην **μείωση της γραφειοκρατίας**, η πληροφορία είναι διαθέσιμη στον επιθυμητό χρόνο, με αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας.

Η εξομάλυνση της ροής εργασίας (workflow) της επιχείρησης είναι δεδομένη μέσω της **απλούστευσης των διαδικασιών**.

Ο καλύτερος έλεγχος της επιχείρησης μάς οδηγεί σε βέλτιστες αποφάσεις για τον στρατηγικό σχεδιασμό, την βελτίωση και την ανάπτυξη της επιχείρησής μας.

Με την εξοικονόμηση του χρόνου κερδίζουμε σημαντικό πλεονέκτημα σε σημαντικούς τομείς όπως στις επαφές με προσωπικό αλλά και συνεργάτες.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν αποτελεί μόνο σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για μια επιχείρηση αλλά απαραίτητη πλέον προϋπόθεση για την **μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά** της.

Συγκεκριμένα, στον τομέα της παροχής λογιστικών υπηρεσιών, που είναι ο κλάδος στον οποίο επαγγελματικά δραστηριοποιούμαι, ο ψηφιακός μετασχηματισμός έχει δύο σκέλη.

Από την μια έχουμε το κράτος, το οποίο πρέπει να εκσυγχρονίσει μεθόδους και διαδικασίες ώστε να υποστηρίξει την μελλοντική βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Από την άλλη οι πάροχοι λογιστικών υπηρεσιών (λογιστές, λογιστικά γραφεία), στην πλειοψηφία τους, είναι θετικοί σε κάθε μορφή ψηφιακού μετασχηματισμού εφόσον αντιλαμβάνονται ότι αυτό βελτιώνει την παραγωγικότητά τους και την ποιότητα της υπηρεσίας που παρέχουν στους συνεργάτες τους.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ελληνικού

κράτους ήταν πάντα επίκαιρο θέμα στις στήλες οικονομικών περιοδικών και εφημερίδων. Όλοι συμφωνούν ότι η ψηφιακή μετάβαση είναι αναγκαία για τον εκσυγχρονισμό του κράτους. Παρ' όλ' αυτά, ακόμη και σήμερα μετά από αποσπασματικές κινήσεις εκσυγχρονισμού, τα γραφειοκρατικά εμπόδια που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις στις συνδιαλλαγές τους με το κράτος ήταν και είναι τεράστια.

Τι πρέπει όμως να γίνει για να μπορέσει η λογιστική κοινότητα να γίνει περισσότερο παραγωγική και να σταματήσουμε να σπαταλάμε τον χρόνο μας σε ουρές Υπουργείων, ΔΟΥ (Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία), ΕΦΚΑ (Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης) και των υπολοίπων δημόσιων υπηρεσιών. Για το κράτος τα οφέλη θα είναι τεράστια εφόσον ο κρατικός μηχανισμός θα γίνει ποιο ευέλικτος και ικανός να υποστηρίξει την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Ενοποίηση όλων των πληροφοριακών

συστημάτων του δημοσίου τομέα: Ίσως το θέμα αυτό να αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο στον ψηφιακό μετασχηματισμό του ελληνικού κράτους. Οι διάφορες κρατικές υπηρεσίες διαθέτουν πληροφοριακά συστήματα, τα οποία όχι μόνο δεν επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά διαθέτουν και πληροφορίες, η ορθότητα των οποίων είναι υπό αμφισβήτηση. Ο ΑΜΚΑ όπως είναι καταχωρισμένος στον λογαριασμό ενός φορολογουμένου στην ΔΟΥ πιθανόν να διαφέρει από τον ΑΜΚΑ που είναι καταχωρισμένος στα πληροφοριακά συστήματα του ΕΦΚΑ. Απαραίτητα πρέπει να υπάρξει ένα ενοποιημένο σύστημα, από το οποίο να αντλούν πληροφορίες όλες οι δημόσιες υπηρεσίες και τα στοιχεία αυτά να επικαιροποιούνται σε τακτική και συνεχή βάση.

Ψηφιοποίηση διαδικασιών: μια καλή αρχή έχει γίνει με την ψηφιακή πλατφόρμα gov.gr, όπου ένας φορολογούμενος μπορεί δημιουργήσει και να εκτυπώσει μια υπεύθυνη δήλωση ή εξουσιοδότηση χωρίς την ανάγκη προσωπικής παρουσίας σε δημόσιες υπηρεσίες. Παρόμοιες πλατφόρμες έχουν δημιουργηθεί τόσο στον ΕΦΚΑ όσο και στον ΟΑΕΔ (Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού).

Ψηφιοποίηση της έναρξης εργασιών ατομικής επιχείρησης και σύστασης νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων: η πλατφόρμα για την ηλεκτρονική έναρξη εργασιών εταιρικών μορφών ΟΕ (Ομόρρυθμη Εταιρεία), ΕΕ (Ετερόρρυθμη Εταιρεία) και ΙΚΕ (Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία) έχει ξεκινήσει εδώ και αρκετά χρόνια, δυστυχώς, όμως η έναρξη ατομικών επιχειρήσεων πρέπει ακόμα και σήμερα να γίνεται στις ΔΟΥ καθώς επίσης και η σύσταση νομικών προσώπων όπως η ΑΜΚΕ (Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία). Να επισημάνουμε, επίσης, ότι ακόμη και οι μεταβολές για όλες τις εταιρικές μορφές πρέπει να γίνονται μόνο με φυσική παρουσία στο μητρώο της ΔΟΥ.

Δυνατότητα επαφής με τις δημόσιες υπηρεσίες μέσω τηλεδιάσκεψης: Όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι κάποιες περιπτώσεις χρήζουν αναγκαία της επαφής με μια δημόσια υπηρεσία. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω τηλεδιάσκεψης και όχι με προσωπική παρουσία στην αρμόδια υπηρεσία.

Δυνατότητα ταυτοποίησης του πολίτη με έναν αριθμό: Είναι πραγματικά δυσλειτουργικό όταν μια επιχείρηση κατά την πρόσληψη εργαζομένου πρέπει στα έντυπα της πρόσληψης να αναγράψει τα παρακάτω:

ΑΦΜ – Αριθμό Φορολογικού Μητρώου
ΑΜΚΑ – Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης
ΑΜΑ – Αριθμό Μητρώου Ασφαλισμένου
ΑΤ – Αριθμό Αστυνομικής Ταυτότητας

Για την ταυτοποίηση του εργαζομένου θα μπορούσαμε να χρησιμοποιούμε μόνον έναν αριθμό που να ισχύει για όλες τις επαφές μας με το κράτος. Θα μπορούσε να είναι μόνο ο ΑΦΜ, ο ΑΜΚΑ ή κάποιος άλλος.

Διασύνδεση των προγραμμάτων λογιστικής με το TAXIS: Ένας απλός τρόπος για να μπορέσει ο ελεγκτικός μηχανισμός να προχωρήσει σε ουσιαστικούς ελέγχους και διασταυρώσεις είναι η διασύνδεση των προγραμμάτων λογιστικής με το TAXIS.

Πολλοί θα αναρωτηθούν, γιατί αναφέρουμε το θέμα της διασύνδεσης των λογιστικών αρχείων μιας επιχείρησης εφόσον ήδη έχουμε ξεκινήσει την υλοποίηση των ηλεκτρονικών βιβλίων (myDATA). Από την πρακτική εφαρμογή του συστήματος προκύπτει ότι αυξάνει τον φόρτο εργασίας για τα λογιστήρια των επιχειρήσεων και τα λογιστικά γραφεία και μελλοντικά η επιτυχία του είναι αβέβαιη.

Σε γενικές γραμμές όλοι γνωρίζουμε ότι ο ελληνικός επιχειρηματικός κόσμος έχει κάνει σημαντικά βήματα με συμμετοχή σε προγράμματα ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) για τον ψηφιακό μετασχηματισμό άλλα, καθώς φαίνεται, «ο δρόμος είναι μακρύς για την Ιθάκη». Μένει να δούμε τι βήματα θα κάνει και το κράτος και αν θα μπορέσει να συμβαδίσει με τις ανάγκες ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος. Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι, για να είμαστε ανταγωνιστικοί στο διεθνές περιβάλλον, είναι απαραίτητο να εντατικοποιήσουμε την προσπάθειά μας σε αυτή την κατεύθυνση με στόχο την σύγκλιση με τις υπόλοιπες ψηφιακά ανεπτυγμένες χώρες.

Retrain to avoid obsolescence!

Μία προσωπική μαρτυρία για το τι σημαίνει στην πράξη
«γηράσκω αεί διδασκόμενος»

Παναγιώτης Αλεβαντής

[Μέντορας καριέρας](#) • [LinkedIn](#)

Φυσικός, τέως στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Λέξεις κλειδιά: δια βίου μάθηση, νοοτροπία επαναικπέδευσης, επαγγελματική σταδιοδρομία

Aυτός ήταν ο τίτλος ενός άρθρου που είχε δημοσιεύσει στο περιοδικό «Electronic Design» ο Robert (Bob) Heikes, διευθυντικό στέλεχος της Motorola. Μου το έδωσε ο αείμνηστος καθηγητής μου, Θεόδωρος Δεληγιάννης, όταν τον επισκέφτηκα την άνοιξη του 1979 στο εργαστήριο της Ηλεκτρονικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών, μόλις είχα ολοκληρώσει την στρατιωτική μου θητεία και έψαχνα τι θα κάνω επαγγελματικά.

Στο άρθρο αυτό ο Heikes τόνιζε μεταξύ άλλων πως η επανεκπαίδευση είναι ευθύνη του μηχανικού, αλλά «*This may mean sacrifices for some individuals. But I feel you'll never find successful people who work less than a 60-hour week. Sure, if a fellow wants to put in his eight hours a day, then go home and watch television, that's fine. But he won't get ahead. And in an economic downturn, he may not survive in a high-technology business*». Πρόσθετε, επίσης, πως για να συμμετέχουν στην κούρσα των ημιαγωγών (έναν από τους τομείς των τεχνολογιών αιχμής από την δεκαετία του 1970 και μετά) «*engineers will have to retrain themselves. Companies will have to retrain themselves. And countries will have to retrain themselves*».

Σήμερα που συζητούμε για το [ψηφιακό μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), θέλω να μοιραστώ μαζί σας πώς με βοήθησε στην σταδιοδρομία μου η διαρκής προσπάθεια που έκανα, από τα φοιτητικά

μου ακόμη χρόνια, να μαθαίνω πράγματα, ακόμη και αν αυτά την δεδομένη χρονική στιγμή δεν συνδέονταν άμεσα με τις σπουδές ή με την επαγγελματική μου απασχόληση.

Η ελληνική μου δεκαετία (1973-1983)...

Εγώ, πάντως, στις αρχές της δεκαετίας του 1970 δεν περίμενα να διαβάσω τις συμβουλές του Heikes για να αποκτήσω την κουλτούρα της επανεκπαίδευσης. Ήδη από το Πανεπιστήμιο παρακολουθούσα ως ακροατής επιπλέον μαθήματα και συχνά τακτικά στην Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη. Με τα χρήματα που έβγαζα δουλεύοντας τα καλοκαίρια αγόραζα βιβλία Φυσικής και Μαθηματικών στα αγγλικά και τα γαλλικά.

Για μένα ακόμη και η 28μηνη θητεία μου στον στρατό δεν πήγε χαμένη. Αφού πέρασα τις σχετικές εξετάσεις, έλαβα την ειδικότητα του στρατιωτικού διερμηνέα αγγλικής. Μετά την βασική εκπαίδευση και την υπηρεσία σε παραμεθόριο περιοχή, μετατέθηκα στο Μεταφραστικό Γραφείο του Γενικού Επιτελείου Στρατού στην Αθήνα. Εκεί έμαθα να μεταφράζω στην πράξη υπό την καθοδήγηση επαγγελματιών μεταφραστών. Εκείνη την εποχή δεν υπήρχε σχετική σχολή στην Ελλάδα, αφού το 1977-1978 είχε μόλις αρχίσει να λειτουργεί το [Κέντρο Μετάφρασης και Διερμηνείας](#) (ΚΕΜΕΔΙ) στην Κέρκυρα. Η μεταφραστική μου εκπαίδευση τελειοποιήθηκε, όταν δούλεψα αργότερα ως

βοηθός αρχισυντάκτη για Τεχνολογία και Φυσική στην Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος-Larousse-Britannica».

Επιπλέον, το φθινόπωρο του 1978, ενώ ήμουν ακόμη στο στρατό, παρακολούθησα το πρώτο σεμινάριο μικροϋπολογιστών που οργάνωσαν η Ένωση Ελλήνων Φυσικών και η Ένωση Ελλήνων Χημικών. Για να το παρακολουθήσω, ζήτησα να είμαι εξοδούχος Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή και να μπαίνω υπηρεσία τα Σαββατοκύριακα. Είπαμε, η επανεκπαίδευση απαιτεί θυσίες... Παράλληλα με την Εγκυκλοπαίδεια, έγραφα την στήλη «Τεχνολογία-Επιστήμες» στο περιοδικό «Επίκαιρα» και την στήλη «Καλειδοσκόπιο» στο περιοδικό «4Τροχοί». Γι' αυτό έπρεπε να διαβάζω πολυάριθμα περιοδικά, ώστε να ενημερώνομαι διαρκώς σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στους τομείς της τεχνολογίας και των θετικών επιστημών. Εκείνη την εποχή ενδιαφέρθηκα για τις βάσεις δεδομένων που άρχιζαν να δημιουργούνται. Παρακολούθησα όλες τις σχετικές παρουσιάσεις της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας καθώς και τις πρώτες δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος [«ESPRIT»](#).

Το καλοκαίρι του 1983 θυσίασα μερικές μέρες από τις καλοκαιρινές μου διακοπές για να παρακολουθήσω ένα σεμινάριο για βάσεις δεδομένων που οργάνωσε στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης το Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης (το σημερινό Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας). Οι σημειώσεις που κράτησα τότε αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες λίγα χρόνια αργότερα στις Βρυξέλλες...

Παράλληλα, το πρώτο εξάμηνο του 1983 παρακολούθησα το Μακροχρόνιο Πρόγραμμα «Management Β'» στο Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΛΚΕΠΑ), ένα πρόγραμμα που, εκείνη την εποχή, υποκαθιστούσε με επιτυχία την πλήρη απουσία προγραμμάτων MBA στην Ελλάδα. Εκτός από στοιχεία διοίκησης παραγωγής και προσωπικού έμαθα μερικά μυστικά χρηματοοικονομικής διαχείρισης και κοστολόγησης, τα οποία αποδείχτηκαν εξαιρετικά χρήσιμα στην μεταγενέστερη σταδιοδρομία μου.

... και τα 33 χρόνια μου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στις αρχές του 1984, έχοντας πετύχει στις εξετάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής άρχισα να εργάζομαι ως μεταφραστής στις Βρυξέλλες. Η Επιτροπή είχε, και έχει, ένα πλουσιότατο

πρόγραμμα κατάρτισης του προσωπικού της, το οποίο φυσικά αξιοποίησα στο έπακρο.

Παρακολούθησα αρχικά την σειρά σεμιναρίων για τους νεοπροσληφθέντες υπαλλήλους και άρχισα να μπαίνω σιγά σιγά στο νόημα. Χρειάστηκε βέβαια να διαβάσω και πολλά γιατί εκείνη την εποχή οι γνώσεις μου στον τομέα της ιστορίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ήταν πρακτικά ανύπαρκτες. Από τα [Απομνημονεύματα του Ζαν Μονέ](#) μέχρι τις [Συνθήκες](#) για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Άρχισα, επίσης, να διαβάζω τον τοπικό τύπο και πολύ γρήγορα έγινα τακτικός αναγνώστης του [«Test-Achats»](#), του περιοδικού της Ένωσης Καταναλωτών του Βελγίου. Οι γνώσεις που είχα αποκτήσει στον τομέα των βάσεων δεδομένων με οδήγησαν στην θέση του υπευθύνου δημιουργίας της ελληνικής έκδοσης της βάσης νομικών δεδομένων «CELEX» (σημερινή [Eur-Lex](#)) και εμμέσως στην εισαγωγή των ελληνικών χαρακτήρων στα συστήματα πληροφορικής της Επιτροπής. Εκπαιδεύτηκα στην χρήση της βάσης της οποίας έγινα και εκπαιδευτής. Παρακολούθησα, επιπλέον, την εκπαίδευση στην Δημόσια Ομιλία σε ένα τριήμερο σεμινάριο που δίδαξε ένας παρουσιαστής της Βρετανικής τηλεόρασης. Εκπαιδεύτηκα και στην Διαχείριση Έργων (Project Management), κάτι που με βοήθησε να διαχειριστώ με επιτυχία όλα τα projects που ανέλαβα στην συνέχεια.

Στην CELEX δεν ασχολήθηκα μόνο με την προδιαγραφή των προσαρμογών που ήταν απαραίτητες για τον χειρισμό των ελληνικών χαρακτήρων αλλά συμμετείχα και στην μελέτη του εκσυγχρονισμού του συστήματος. Γι' αυτό άρχισα να διαβάζω τις [Communications of the ACM](#) και να παρακολουθώ τις εργασίες των Special Interest Groups για Information Retrieval ([SIGIR](#)) και για Management of Data ([SIGMOD](#)). Μετά το άνοιγμα της Ελληνικής CELEX στο κοινό, την [εισαγωγή των Ελληνικών στα συστήματα πληροφορικής της Επιτροπής](#) και την υλοποίηση της [πρώτης φάσης του εκσυγχρονισμού ολοκλήρωσης της βάσης](#), ασχολήθηκα με τις [λειτουργικές προδιαγραφές της εκτεταμένης πολυγλωσσίας](#) (στην Γενική Διεύθυνση Μετάφρασης).

Στην συνέχεια ανέλαβα την ομάδα πληροφόρησης της Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Ανταγωνισμού, όπου και ξανασυνδέθηκα με τον χώρο της (ηλεκτρονικής πλέον) τυπογραφίας αλλά και με την οργάνωση της ροής της πληροφορίας στην ΓΔ. Είχα εντωμεταξύ γίνει φανατικός αναγνώστης της [Har-](#)

[vard Business Review](#) και από εκεί εντόπισα το βιβλίο [The Information Mosaic](#). Αφού το καταβρόχθισα, εφάρμοσα την μεθοδολογία που περιέγραφε για να εντοπίσω τις πληροφορίες, τις οποίες είχαν ανάγκη για να κάνουν τη δουλειά τους οι συνάδελφοι της ΓΔ. Στην συνέχεια κατέστρωσα το πρώτο Βασικό Σχέδιο για την πληροφόρηση στην ΓΔ που αποτέλεσε τη βάση για την εκπαίδευση του προσωπικού, το πρόγραμμα δημοσιεύσεων και τις συνδρομές στις εξωτερικές βάσεις δεδομένων.

Επόμενος σταθμός η Μονάδα Πολιτικής Προστασίας. [Τι είναι η Πολιτική Προστασία](#); Για να το μάθω παρακάλεσα τον εθνικό εκπρόσωπο του Βελγίου να μου υποδείξει κάποια εκπαίδευση για να μπω στο νόημα. Με προσκάλεσε, λοιπόν, να παρακολουθήσω τις συναντήσεις για την αναδιαμόρφωση των σχεδίων έκτακτης ανάγκης της Περιφέρειας των Βρυξελλών. Εκεί γνώρισα τον καθηγητή [Patrick Lagadec](#), του οποίου διάβασα όλα σχεδόν τα βιβλία. Επιπλέον, ανέλαβα να φτιάξω την [ιστοσελίδα](#) της μονάδας και έτσι μου δόθηκε η ευκαιρία να διαβάσω τις εκθέσεις όλων των συναντήσεων εργασίας που είχαν γίνει στο παρελθόν, προκειμένου να συντάξω περιλήψεις. Παράλληλα, συμμετείχα ή μελετούσα τα πορίσματα από όλα τις συναντήσεις εργασίας (workshops) που χρηματοδοτούσε η Μονάδα. Κάποια στιγμή επέστρεψα στην ΓΔ Μετάφρασης, όπου εκτός από τα διάφορα ενημερωτικά σεμινάρια για μεταφραστικά εργαλεία και θέματα γλώσσας προσπάθησα να μάθω και Βουλγάρικα — πήγα μάλιστα και δύο εβδομάδες στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας για εντατικά μαθήματα. Δυστυχώς, στις Βρυξέλλες δεν έπεσα σε καλό δάσκαλο και στο τέλος της διετίας εγκατέλειψα την προσπάθεια. Τα τρία τελευταία χρόνια της σταδιοδρομίας μου ως υπεύθυνος του Γραφείου Αθηνών της ΓΔ Μετάφρασης συμμετείχα σε όλες τις [εκδηλώσεις](#) (συνέδρια και ημερίδες εργασίας), όχι μόνο ως οργανωτής και μέντορας αλλά και ως εκπαιδευόμενος. Παράλληλα, συμμετείχα και στην δημιουργία του Ελληνικού Δικτύου Ορολογίας ([ΕΔΟ](#)).

Συμπερασματικά, σε τι με βοήθησε η επανεκπαίδευση.

Επαγγελματικά να είμαι πάντα ενημερωμένος για τα θέματα που έπρεπε να διαχειριστώ. Να διευθύνω αποτελεσματικά τα δύσκολα έργα που μου είχαν αναθέσει — εισαγωγή των ελληνικών και της πολυγλωσσίας στους υπολογιστές,

δημιουργία της ελληνικής CELEX, οργάνωση της υπηρεσίας πληροφόρησης σε δύο ΓΔ, δημιουργία του δικτύου [«CECIS»](#) για την επικοινωνία των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας των κρατών μελών, ανάδειξη του ευρωπαϊκού αριθμού επειγόντων 112, δημιουργία υποδομής για την ελληνική γλώσσα και μετάφραση.

Εξακολουθώ να [διαβάζω](#) και να μαθαίνω καθημερινά. Σε αυτό βοηθά και η συγγραφή, πάνω από μια 10ετία, της (μέχρι πρότινος) εβδομαδιαίας (και τώρα μηνιαίας) στήλης *«Προστασία του πολίτη και καθημερινότητα»* στην καθημερινή εφημερίδα «Χανιώτικα Νέα». Μια μέρα, συνταξιούχος πια, περπατούσα στα Χανιά με ένα σακίδιο στην πλάτη. Ένας παππούς, για να με πειράξει, μου πέταξε *«Ακόμη στο σχολείο πηγαίνεις;»*, στο οποίο χωρίς να το πολυσκεφτώ απάντησα *«Γηράσκω αεί διδασκόμενος»*. *«Εκεί με έπιασες»* μου είπε χαμογελώντας. Αυτό το μήνυμα του σοφού [Σόλωνα](#) που μας μεταφέρει ο Πλάτωνας είναι, νομίζω, και η πεμπτουσία της επανεκπαίδευσης.

Η πεμπτουσία της επανεκπαίδευσης

Διαβάζουμε – βιβλία, άρθρα, ιστοσελίδες σε όσες γλώσσες ξέρουμε

Συμμετέχουμε – σε συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες, MOOCs

Συζητούμε – με συναδέλφους, φίλους καθώς και με [«καλούς κι αγαθούς δασκάλους»](#)

Θυσιάζουμε – χρόνο και χρήμα ([χωρίς να το παρακάνουμε](#))

Θυμόμαστε – ότι οι επιστήμονες, οι εταιρείες, ακόμη και τα κράτη που δεν επανεκπαιδεύονται θα είναι πάντα θεατές των εξελίξεων, ιδίως στους τομείς των τεχνολογιών αιχμής.

Οι απόψεις είναι προσωπικές και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. <http://alevantis.blogspot.com>

Νέοι και Περιβάλλον:

Ενίσχυση της ελπίδας και της δημιουργικότητας στο αβέβαιο οικονομικό τοπίο της πανδημίας

Δρ Ευστράτιος Σουμπασάκης

[Μέντορας καριέρας](#) • [LinkedIn](#)

Πρόεδρος Διεθνής Οργάνωσης Βιοπολιτικής

Λέξεις κλειδιά: πανδημία, κλιματική αλλαγή, περιβάλλον, πράσινη ανάπτυξη

Οι τελευταίες δύο χρονιές που διανύουμε έχουν ανεξίτηλα στιγματιστεί από την συνεχιζόμενη πανδημία Covid-19. Επίσης, χαρακτηρίζονται ως το χρονικό διάστημα κατά το οποίο κλείνει μια χαμένη δεκαετία στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Τα δύο φαινόμενα δεν είναι ασύνδετα. Γίνεται πλέον επιστημονικά σαφές ότι η κλιματική αλλαγή καθιστά την κοινωνία πιο ευάλωτη στην απειλή της διάδοσης νέων ασθενειών. Με την συνεχιζόμενη πανδημία να έχει επιφέρει συρρίκνωση της παγκόσμιας οικονομίας, με επιπτώσεις τις οποίες οι διεθνείς οργανισμοί δεν είναι ακόμα σε θέση να προβλέψουν, καμιά χώρα δεν θα περάσει αλώβητη από την κρίση. Στην Ευρώπη και δη στην Ελλάδα, οι πρωτόγνωρες υγειονομικές συνθήκες έχουν βαριές συνέπειες για την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση, επηρεάζοντας σημαντικά τις οικονομικές προοπτικές. Για να μπορέσουμε να περιορίσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο την ύφεση και να ξεφύγουμε από την οικονομική αδράνεια, η αξιοποίηση της πράσινης ανάπτυξης είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Ενισχύοντας την έρευνα και την επιχειρηματικότητα στην αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής, τα κέρδη είναι πολλαπλά,

καθώς δεν ωφελείται μόνο το περιβάλλον, η υγεία και η ποιότητα ζωής, αλλά και η οικονομία, η τεχνολογία, οι επιχειρήσεις, οι θέσεις εργασίας. Με την τύχη του κλίματος να βρίσκεται ολοένα και περισσότερο στα χέρια των νέων πολιτών, η κλιματική αλλαγή πρέπει να αντιμετωπιστεί ως πρόκληση, αλλά και ως πρόσκληση για ανάπτυξη και ευημερία. Η πορεία προς την βιωσιμότητα προϋποθέτει ενθάρρυνση της καινοτομίας σε ολόκληρη την κοινωνία, αναπροσανατολισμό της χρηματοδότησης, σύνδεση της γνώσης με την πράξη, και ενίσχυση των πράσινων επενδύσεων και των νέων τεχνολογιών. Επιπροσθέτως, οι επιβαλλόμενες από την πανδημία νέες οικονομικές και κοινωνικές καταστάσεις, υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις όλων των κλάδων να προσαρμοστούν σε νέα είδη ζήτησης και τρόπους λειτουργίας και άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Σε μια ταχέως μεταβαλλόμενη, λοιπόν, εποχή, οι περιβαλλοντικές δράσεις αποτελούν σταθερές και ορθολογικές επιχειρηματικές συμπεριφορές, που εξασφαλίζουν το μέλλον και την αειφορία και δίνουν το στίγμα για το εργασιακό τοπίο του σήμερα και του αύριο. Ταυτόχρονα, καθώς ο κόσμος της εργασίας μεταβάλλεται κι αυτός με ραγδαίους ρυθμούς προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξανόμενες προκλήσεις των

υγειονομικών περιορισμών, γίνεται όλο και περισσότερο σαφής η ανάγκη να στραφούν οι νέοι προς νέα παραγωγικά πρότυπα.

Όπως τονίζει η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής ([Biopolitics International Organisation – B.I.O.](http://www.biopolitics.org)) από την ίδρυσή της το 1985, το περιβάλλον φέρνει ανάπτυξη που αντισταθμίζει κοινωνικούς, οικονομικούς και κλιματικούς προβληματισμούς. Δίνει κίνητρα στους νέους, οι οποίοι πρέπει να τολμήσουν να επιχειρήσουν και να ξεφύγουν από την αδράνεια και την ανεργία. Επιπλέον, ενισχύει την ανάπτυξη των ταλέντων των νέων, καλλιεργώντας παράλληλα την ελπίδα και την δημιουργικότητα σε όλους τους κοινωνικούς και επαγγελματικούς τομείς με στόχο ένα μέλλον με αξίες και όραμα.

Τα κλιματικά έξυπνα ή «πράσινα» επαγγέλματα συμπεριλαμβάνουν ειδικότητες που καλύπτουν όλο το φάσμα της οικονομίας (γεωργία, αλιεία, βιομηχανία, κατασκευές, εμπόριο, διακίνηση προϊόντων και υπηρεσιών, έρευνα, διαχείριση και έλεγχο της παραγωγής, διαδικασίες και μεθοδολογία πιστοποίησης, προβολή και επικοινωνία, εκπαίδευση και κατάρτιση) και συνιστούν ολοκληρωμένα επιχειρηματικά και οικονομικά μοντέλα, διαμορφώνοντας τους όρους που ανταποκρίνονται στα κριτήρια της αειφορίας και των νέων κλιματικών και οικονομικών δεδομένων. Πολλοί νέοι ήδη αναγνωρίζουν το περιβάλλον ως την σωστή επαγγελματική επιλογή για το μέλλον και στρέφονται προς τις πράσινες θέσεις εργασίας, καθώς η ζήτηση είναι αυξανόμενη.

Στην σημερινή κρίσιμη περίοδο που διανύουμε, στόχος όλων πρέπει να είναι να αποφευχθεί ο κίνδυνος μετατροπής μιας προσωρινής ύφεσης σε μακροχρόνια οικονομική κρίση. Για να επιτύχουμε μια έξυπνη, καινοτόμο, επιχειρηματική και παραγωγική κοινωνία υπό το πρίσμα της νέας κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας που γεννά η πανδημία, χρειάζεται τόνωση της

εργασίας και αύξηση της αποδοτικότητας.

Εστιάζοντας στις επαγγελματικές ευκαιρίες που προσφέρει η προστασία του περιβάλλοντος, μπορούμε να αξιοποιήσουμε το δυναμικό των νέων και να δώσουμε ώθηση στην καινοτομία, ώστε να αναπτυχθούν καινούργιες υπηρεσίες και προϊόντα που ενισχύουν την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα και δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες ώστε οι νέοι να ξεδιπλώσουν όλο τους τον δυναμισμό στην σημερινή παγκόσμια οικονομική μετάβαση.

**BIOPOLITICS
INTERNATIONAL
ORGANISATION**

Η Διεθνής Οργάνωση
Βιοπολιτικής (Biopolitics
International Organisation –
B.I.O.) ιδρύθηκε στην Αθήνα
το 1985, από την Δρα Αγνή

Βλαβιανού Αρβανίτη, με στόχο την διεθνή συνεργασία και εκπαίδευση για την προστασία του περιβάλλοντος. Σήμερα αριθμεί φίλους σε περισσότερες από 130 χώρες παγκοσμίως, ενώ εκπονεί σειρά επιστημονικών, εκπαιδευτικών, εκδοτικών και πολιτιστικών δράσεων. Από το 2004 προσφέρει, εντελώς δωρεάν, ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα διαδικτυακής περιβαλλοντικής μάθησης (*e-learning*), με περισσότερες από 4.000 συμμετοχές.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.biopolitics.gr.

TIM. ΒΑΣΣΟΥ 10, ΑΘΗΝΑ 11521, ΤΗΛ/FAX: 2106426221,
email: info@biopolitics.gr

10 Ten rules for the Gig economy!

Σωτήριος Μακρυγιάννης

[Μέντορας Επιχειρηματικότητας](#) • [LinkedIn](#)

Founder Leading startups

Λέξεις κλειδιά: change, Gig economy, freelance projects, online platforms, digital nomad

Covid19 is unique in all aspects, challenged us financially, changed the ways of social life and send workers to unemployment. At the same time it also united us, to fight not the axis of evil as in the 40s, but against 1gram of a virus (accumulated weight of all covid viruses out there!). Seriously, 8 billion of human mass against 1 gram, can you imagine that?

Will Covid19 be a turning point?

Back in 1914, workers started earning more rights for the labour they provided. We could say that even behind this disruption was a Greek from Crete, [Elias Spantidakis](#). He fought the Rockefeller family together with other miners for limiting working hours, having pensions, health insurance. All those hard-earned labour rights now seem to be up for negotiation, a move towards everyone for himself and no safety nets, because is good for business and growth.

I am not going to defend either side or criticise the situation negatively because I know that market needs inflation and deflation. Is also good for the human to have to some level some crisis to shake them from comfort zones. I choose to see the posi-

tive and that is learning to adapt, growing by learning new ways.

The main question remains, how do we cope with those new labour parameters? What do we need to do in order to improve employment ability and financial independence? Universal Basic Income (UBI) was tested prior to Covid19 and results were mixed. What life one can have with such a basic income? Probably a life of stasis, enjoying himself with virtual reality Netflix entertainment.

With this article, I want to inspire you, to show some examples and ways that you could use in order to adapt fast to the rippling effects of Covid19.

Welcome to the gig economy!

The gig economy is a free market system on which temporary positions are common and organisations hire independent workers for short-term commitments. The term “gig” is a slang word for a job that lasts for a specific period. The term comes from musicians, as they do a “gig” playing from one club to another, getting paid for offering their talents but every time for a different business owner and audience.

In essence, they are short-term contracts, a specified job with probably well-defined deliverables. Where you are responsible for your health insurance, tax collection, office equipment. This will be the new norm, slowly but surely all of us will become part of this new type of economy, so get prepared.

Rules of the economy

Rule number 1: Always have a written contract with your customer

Templates for contracts for [freelance work can be found online](#). The contract must have an accurate description of the work assigned, the deliverables listed. The duration in terms of length of the project and daily allocation. If the work is for software or creative, a clause on how any IP created from the contract will be handled is mandatory. Liabilities waivers are good clauses in order not to become the scapegoats nor have claims against you in case of a bad day. Finally, a super good idea is to have an arbitration clause in case a conflict arises between the two parties. Will advise you also to do a bit of financial checking on your customer so you don't end up doing work and not getting paid.

Rule number 2: The learning curve

Every single person on a new task has a learning curve. No matter how much expertise he carries, he is rooky and needs supervision. The difference between experts and the others is that the time needed to reach top performance is less than others. However, this requires that your customer invests time in you, explaining and giving information. Otherwise, expectations are set wrong, misunderstandings surface and conflict might be the end result. Schedule meetings for weekly reviews and communication.

Rule number 3: The digital nomad lifestyle

In a gig economy, if you reach to be as good as the

40% of your competitors then you can afford to work from Bali. If you are in the top 20% then life gets very interesting with pools and nice cars. Most of us are on the 60% that makes an ordinary living, locked in-home office. That work style has many faults. Social isolation is not good, so maintain an active social life. Gets boring after a while to watch the same walls and furniture. Is nice at the start but then becomes a comfort zone that needs to be shaken. Keep that in mind.

Rule number 4: Always look for your next contract before the end of the old one

Don't wait for the very last minute to find your next contract. Go out there, network as much as you can and keep a prospects list of potential customers. The best, of course, could be that your customer likes you so much that expands your contract, or offers you a permanent job. Nevertheless,

cover your risk and keep going all the time.
Is good also to keep a record, how many leads, how many contracts, so you can improve your closing rates. Self-reflection is mandatory because there is no one out there to do it for you.

Rule number 5: Customer satisfaction must be your main goal

Build up your reputation with good and satisfied customers. The best proof of a satisfying customer is that he recommends you to another one. Have that as a goal.

There might be times that things could go wrong, we are not in peak performance all the time. There might even be that customer has lost his mind and just wants to hire some to release his anger.

Rule number 6: Constantly upskilling

Invest in your learning constantly. You need to build a mindset that knows:

- A) How to find information on the internet. Learn to frame the questions on your searches correctly.
- B) Develop a habit to have a mentor or a coach. Become also coach because sometimes is easier to learn about us when we transfer info to others. [ALLILON](#) was build to do exactly that, so go and find an expert to become your coach now!
- C) Buy online courses and watch the videos instead of Netflix, in fact never open again your TV. Your mind will be much freer with this simple act.
- D) Document your learnings in your diary, what went right, what went wrong. Keep some statistics about the time allocated, services like [Toggl](#) from Estonia is fantastic.
- E) Develop a habit to write and publish your observations and share them with others. The quality of a scientist is measured with a number of publications. You want to give

examples of how you think and how you successfully deliver customer satisfaction.

Rule number 7: Cope with failure

The road to becoming successful is to learn that failure means nothing. The embarrassment, the humiliation, the bad mouthing, all that has zero value. Do you accept to be zero because you tried and failed or you want to learn from it and try again? Never give up thus develop a strategy to cope with any kind of failure. A dear friend could be a great asset, walking in forests could rejuvenate your brain. Avoid the black holes like too much alcohol, that many adults are going through but never say anything nor seek for help. I'm sure that you will agree with the Darwinian theory of the survival of the fittest after few years as a freelancer. So observe the winners and learn from them.

Rule number 8: Find your platforms to create job profiles

If you are on Facebook, close the account now. It a time-waster, unless is used for promotion. Go instead to [UPWORK](#), make a profile and start bidding for contracts. UPWORK is a large community of experts primarily for the Software Industry. If you are an artist, graphic designer, you can also create a profile at [Fivver](#). There you can sell a small “product” like let’s say a tailor-made video card for happy birthdays. If you have no expertise you can still join the gig economy doing testing, or the virtual secretary for a businessperson. Just search the web for keywords like micro-tasking jobs, gig economy, etc (remember rule number 6, always learn).

Rule number 9: Industrial revolution has been replaced by the network economy

If you are not in [LinkedIn](#), join now and start building up your network. If someone sends you a request to be part of his network accept. Send the

next moment an email asking for a 15 min introduction call, get connected for real, not just another contact number. Participate in discussions or forums related to your profession. Remember that everything is recorded thus be extremely careful antagonizing others online. Go to work at coworking spaces, take a seat and mingle with other gig economy experts. Attend events online or conferences, by all means, have your face being visible to others, that you are there and ready to work.

Rule number 10: Volunteer for the common good

If you have plenty of non-billable hours then become a local volunteer champion for something. The answer to what is inside you, what bothers you the most? Garbage, go out and pick them up. Care and give to the whole community as much as you can. Not because is required for your next job but because you get positive energy for doing something for the whole that we all belong to it. One day your efforts will be recognized and surely you will inspire others. Little by little the world can take a positive spin to a better future.

Living the transformation

Finally, the transformation of the economy, whatever that might be, will be hard for all. The mathematics of communism and capitalism have limitations. Earth does not have unlimited resources to cope with the demands of the consumer society that we built in the last century. The amount of people is increasing, corporations still focus on shareholder profits, the whole internet lives on making us consume more. Is a destructive equation that leads surely to a future that brings a fight for resources, a fight among us. Circular economy, concepts such as social debt, corporate responsibility are only now starting to influence the next generation. Until they figure out a way to balance the demand and supply, to provide to all a good quality of life, we will need to be competitive and con-

stantly learning.

We must demonstrate maximum flexibility and adjust to the realities of life. Gig economy and entrepreneurship should be included in the educational curriculum. Until then, I hope that gave you some information on what you could do to improve your employment ability options.

¹ A company based in Santa Clara and San Francisco, USA, with two Greeks amongst the five founders.
Photo by [Clem Onojeghuo](#) on [Unsplash](#)

Τα οξύτονα και τα παροξύτονα μιας καριέρας, 9“tips”... για την αποφυγή του λανθασμένου «τονισμού».

Τάκης Καλογεράκος

[Μέντορας καριέρας](#) • [LinkedIn](#)

Marine Underwriter

Λέξεις κλειδιά: καριέρα, συμβουλές, καθημερινά προβλήματα, θετική σκέψη

Τα πράγματα άλλοτε πηγαίνουν από το καλό στο καλύτερο και άλλοτε από το κακό στο χειρότερο. Αργά ή γρήγορα πρέπει να συμφιλιωθούμε με αυτή την κατάσταση όσο δύσκολο κι αν φαντάζει αυτό. Για τον καθένα έρχεται εκείνη η στιγμή που νομίζει ότι έχει πιάσει πάτο.

Χρειάζεσαι να ανασυνταχθείς, να μαζέψεις τις δυνάμεις σου και να προχωρήσεις.

Άλλωστε:

1. Υπάρχουν πράγματα τα οποία είναι απλά εκτός ελέγχου.

Στην καθημερινότητά μας τα περισσότερα προβλήματα είναι ελεγχόμενα και στο χέρι μας να επιλυθούν. Καμιά φορά, όμως, συμβαίνει κάτι το οποίο δεν μπορείς να λύσεις. Πρέπει απλά να περιμένεις για να περάσει... ή να ξεχαστεί. Μην του δίνεις περισσότερη αξία από όση πρέπει.

2. Ο χρόνος δεν γυρίζει πίσω.

Και αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε. Αυτό που ζούμε σήμερα δεν θα το ξαναζήσουμε ποτέ

στο μέλλον. Κλείσε τα μάτια σου και συνειδητοποίησε αυτό που μόλις διάβασες. Μήπως πρέπει να αρχίσεις να λειτουργείς διαφορετικά;

3. Η αποτυχία είναι μέρος της μάθησης.

Αν δεν αποτυγχάνεις σε τακτά χρονικά διαστήματα τότε κάτι δεν κάνεις καλά. Αυτό ακριβώς! Ποιος σου είπε ότι οι προσπάθειές σου είναι εγγυημένες επιτυχίες; Κανείς! Ίσα ίσα που το αρνητικό αποτέλεσμα έχει και τις περισσότερες πιθανότητες (σύμφωνα με τους νόμους του Murphy).

Οπότε απλά συνέχισε να προσπαθείς.

Όσες φορές και να φας το κεφάλι σου.

Ο τοίχος θα πέσει. Κάποια στιγμή...

4. Υπάρχει κορυφή αλλά και πάτος.

Σε κάποιο βιβλίο το είχα διαβάσει αυτό και μου άρεσε, κόλλαγε και γάντι στο άρθρο, οπότε τσιμπήστε την ατάκα.

5. Αν δεν εστιάζεις στην άσχημη κατάσταση όλα φαντάζουν καλύτερα.

Υπάρχουν όντως αρνητικές καταστάσεις στην ζωή μας. Ή μάλλον λεπτομέρειες που κάνουν ολόκληρη

την ζωή μας δύσκολη. Ήρθε η ώρα, λοιπόν, να σταματήσουμε να εστιάζουμε σε αυτές τις λεπτομέρειες. Να τους δώσουμε μόνο την σημασία και την αξία που τους αρμόζει και να δούμε τα θετικά.

6. Όλα θα πάνε καλά.

Καμιά φορά πρέπει να ακούμε αυτή την έκφραση από ανθρώπους που έχουν το ειδικό βάρος να την ξεστομίσουν. Και αυτοί οι άνθρωποι είναι κυρίως μέλη της οικογένειάς μας. Άτομα τα οποία μάς κάνουν να αισθανόμαστε ασφάλεια και ακόμη και 4 λέξεις τους μπορούν να αλλάξουν ολόκληρη την ψυχολογία μας...

7. Ό,τι δεν σε σκοτώνει, σε κάνει πιο δυνατό.

Έτσι απλά!!

8. Η ζωή είναι απλά ένα παιχνίδι.

Οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι είναι αυτοί που ζουν με την εντύπωση ότι η ζωή είναι απλά ένα παιχνίδι. Και όλα τα παιχνίδια έχουν ευκολίες και δυσκολίες. Στο τέλος, όμως, οι «καλοί» ανταμείβονται με *well done*, ενώ οι μίζεροι, μαζεύουν απλά ένα ...Tilt!

9. Υπάρχουν πιο σημαντικά πράγματα στην ζωή.

Το 90% των προβλημάτων μας είναι ασήμαντο σε σχέση με την γενικότερη ζωή. Την δική μας και των γύρω μας... Το υπόλοιπο 9% ανήκει στην κατηγορία νο1: «Υπάρχουν πράγματα τα οποία είναι απλά εκτός ελέγχου». Οπότε μένει ένα 1% των προβλημάτων με τα οποία πρέπει να ασχοληθείς.

Και πάντα να ξέρεις, ότι η κοινή λογική είναι αυτή που θα δώσει μια λύση ακόμη και στα δυσεπίλυτα προβλήματα.

Photo by [Clark Tibbs](#) on [Unsplash](#)

Νεανικές Ματιές Ψηφιακός Ακτιβισμός

Photo by [Devin Avery](#) on [Unsplash](#)

Άγγελος Σταυρόπουλος

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ • [LinkedIn](#)

Διδακτορικός Φοιτητής Πανεπιστημίου Γλασκόβης, Επηρεαστής (κοινής γνώμης) για περιβαλλοντικούς σκοπούς στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

Λέξεις κλειδιά: μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πολιτική συμμετοχή, ψηφιακή ευαισθητοποίηση

Ο 21^{ος} αιώνας είναι αδιαμφισβήτητη η εποχή της ψηφιοποίησης. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθημερινά αποκτούν έναν πιο ενεργό ρόλο στην ζωή μας και αποδεικνύουν ότι αποτελούν έναν μικρόκοσμο δίχως σύνορα, ή μάλλον έναν ψηφιακό μικρόκοσμο που φαντάζει πολύ μεγαλύτερος από τις πληροφορίες που λαμβάνουμε από τον πραγματικό κόσμο. Έτσι, λοιπόν, ξεπερνούν τα πρωταρχικά τους όρια της κοινωνικοποίησης και μοιάζουν να είναι ένας κοινωνικοπολιτικός αλλά και οικονομικός πυλώνας της σύγχρονης ζωής. Πλέον, μέσω των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ένας άνθρωπος μπορεί να εργαστεί, να κοινωνικοποιηθεί, να δώσει φωνή στις απόψεις του, ακόμα και να δυσανασχετήσει. Μια από τις μεγαλύτερες καινοτομίες, που έχει εμφανιστεί μόλις την τελευταία δεκαετία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι ο ψηφιακός ακτιβισμός, που προσφέρει μια πληθώρα δυνατοτήτων καθώς και φωνή στην κοινότητα των social media για οτιδήποτε συμβαίνει σε όλο τον κόσμο. Θα ήταν σημαντικό να αναφερθούμε στο τι είναι ο ψηφιακός ακτιβισμός (Digital Activism), για το πώς, τότε και ποιοι τον χρησιμοποιούν και τι αντιπροσωπεύει. Μέσα από το διδακτορικό μου στον ψηφιακό ακτιβισμό και την πολιτική

εμπιστοσύνη, εξετάζω την σχέση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με τον κόσμο και τον αντίκτυπό τους στην πολιτική. Ο ψηφιακός ακτιβισμός έχει χαρακτηριστεί από πολλούς ως ένα κομμάτι της πολιτικής συμμετοχής και μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως: το να έρθει κάποιος σε επαφή με έναν πολιτικό μέσω μιας πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης, το να υποβάλει, υπογράψει ή κοινοποιήσει μια αναφορά, το να δημιουργήσει μια δική του δημοσίευση (post) για ένα κοινωνικό ή πολιτικό ζήτημα, το να αναδημοσιεύσει κάτι που σχετίζεται με αυτά, το να αγοράσει ή μποϊκοτάρει ένα προϊόν μέσω μιας πλατφόρμας, ακόμα και να πατήσει like σε μια δημοσίευση κοινωνικοπολιτικού περιεχομένου. Βέβαια, υπάρχουν και πιο σύνθετες ενέργειες ψηφιακού ακτιβισμού που στοχεύουν στην πολιτική διαφάνεια μέσω του επονομαζόμενου hacktivism, botivism κλπ. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευκολία με την οποία ένας άνθρωπος μπορεί να συμμετάσχει στον λεγόμενο ψηφιακό ακτιβισμό, δηλαδή το να αλληλοεπιδρά μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με διάφορα κοινωνικοπολιτικά τεκτονώμενα που λαμβάνουν χώρο στον κόσμο, είναι σημαντικό να δώσουμε μερικά παραδείγματα του πώς ο ψηφιακός ακτιβισμός έχει επηρεάσει τον πραγματικό κόσμο και το πόσο ισχυρός ήταν ο αντίκτυπος του.

Πολλάκις έχουμε παρατηρήσει ότι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κάποια γεγονότα λαμβάνουν εκτενή δημοσιότητα και γίνονται αυτό που λέμε «viral». Έτσι, η ψηφιακή ευαισθητοποίηση του κόσμου μπορεί να αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, το κοινωνικό ή φυλετικό ρατσισμό, αλλά και το περιβάλλον και την προάσπιση του. Οι πρώτες νύξεις του ψηφιακού ακτιβισμού και της επιρροής του στον πραγματικό κόσμο, ξεκινάνε το 2010 και το 2011 με τους «indignados» (τους λεγόμενους «αγανακτισμένους») και το «Arab Spring» («Αραβική Άνοιξη») που ερευνήθηκαν σε βάθος από μελετητές όπως οι Bennett & Segerberg (2012), Lamoureaux & Sureau (2018) και Suwana (2019). Και στις δυο περιπτώσεις μαζικές πιέσεις της κοινής γνώμης μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οδήγησαν σε διαδηλώσεις, στις οποίες ο κόσμος αντιστεκόταν σε μέτρα λιτότητας στην ευρωπαϊκή περίπτωση, και στο Arab Spring αντιτίθονταν στα αυταρχικά καθεστώτα. Είναι σημαντικό όμως να μιλήσουμε και για την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε άλλες μορφές ψηφιακού ακτιβισμού. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν χρησιμοποιηθεί

εκτενώς, διότι είναι γνωστό ότι έχουν μεγάλη απήχηση και επιρροή. Έτσι, λοιπόν, έχουν χρησιμοποιηθεί και για περιβαλλοντικές καμπάνιες είτε για να προωθήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως ισότητα κλπ. Από προσωπική εμπειρία μέσω μιας [καμπάνιας](#) στην οποία συμμετείχα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης φαίνονται να δίνουν αρκετά μεγάλη έκταση σε θέματα ευαισθητοποίησης και η απήχηση καθώς και η αλληλεπίδρασή τους είναι αρκετά μεγάλη. Για παράδειγμα μέσα από πλατφόρμες κοινωνικοποίησης είναι εύκολο να μάθουμε απλούς τρόπους που θα μειώσουν το δικό μας στίγμα στην περιβαλλοντική κρίση, όπως το να υιοθετήσουμε επαναχρησιμοποιούμενα είδη στην καθημερινότητά μας αντικαθιστώντας τα πλαστικά ποτήρια ή καλαμάκια μιας χρήσης με άλλα πολλαπλών. Ο ψηφιακός ακτιβισμός είναι, γενικότερα, κάτι το οποίο βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο και πιστεύω θα μας απασχολήσει πολύ τα επόμενα χρόνια, διότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο ψηφιοποίησης των κοινωνικών δομών και προτύπων. Η φωνή του καθενός απολαμβάνει μεγαλύτερη ηχώ μέσα στο διαδίκτυο. Κλείνοντας, ένα παράδειγμα που δείχνει τις δυνατότητες αυτές

είναι το γεγονός ότι το καλοκαίρι του 2019 οι φωτιές στο δάσος του Αμαζονίου βγήκαν στο φως της δημοσιότητας πρώτα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μόνο αφότου η έκταση της δημοσιότητας αυτής έφτασε σε σημείο όπου οι κοινωνικές πιέσεις έφεραν πολιτικές τοποθετήσεις, τότε τα παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης άρχισαν να αναφέρονται σε αυτό. Έτσι, λοιπόν, η συνεχόμενη τριβή γύρω από το θέμα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης «ανάγκασε» και πολιτικούς φορείς να λάβουν θέση και να προσπαθήσουν ενεργά να βοηθήσουν στην καταπολέμηση των πυρκαγιών στο δάσος του Αμαζονίου. Την ίδια στιγμή οι πιέσεις της κοινής γνώμης στα social media είχαν γίνει viral κι είχαν φτάσει σε κάθε μεριά του κόσμου αναγκάζοντας την κυβέρνηση Μπολσονάρου να αποδεχτεί την βοήθεια ευρωπαϊκών δυνάμεων. Και εδώ τίθεται το ακόλουθο ηθικό ζήτημα: Είναι ο ψηφιακός ακτιβισμός αποτελεσματικός ή

καλλιεργεί μια λανθασμένη αίσθηση συμμετοχής; Ο ιός της «συμμετοχικής πλατωνικής απάθειας» που εξαπλώθηκε στον πλανήτη, ήδη πριν την πανδημία COVID-19, είχε μολύνει ήδη αρκετά τους αποχαυνωμένους στην επικοινωνία διασυνδεδεμένους χρήστες. Οι χρήστες κοινωνικών μέσων δικτύωσης, ως νέοι «επαναστάτες του ηλεκτρολογίου», αναλώνονται σε έναν «άγονο ψηφιακό ακτιβισμό της πολυθρόνας» διαμαρτυρόμενοι μόνο στις «ιντερνετικές πλατείες». Θεωρώ ότι ο ψηφιακός ακτιβισμός είναι μια ιστορική κοινωνική αφύπνιση και μια ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουμε την σχέση μας με τον φυσικό κόσμο. Το μυστικό είναι να κάνουμε τα «ψηφιακά λόγια» μας «πραγματικές δράσεις». Έτσι, εμείς οι νέοι έχουμε την δυνατότητα με τις πράξεις μας να γίνουμε όχι μόνο οι «ψηφιακοί» αλλά και οι «φυσικοί ηγέτες» του μέλλοντος.

Photo by [Jakob Owens](#) on [Unsplash](#)

ευρυζωνικότητα
κυβερνο-ασφάλεια
τεχνητή νοημοσύνη
ψηφιακή διπλωματία
λιμενικές υποδομές
καινοτομικό πνεύμα
κίνδυνος συμμόρφωσης
καθημερινά προβλήματα
περιβάλλον
πανδημία
χρηματοδότηση
τεχνολογία
ψηφιακή ευαισθητοποίηση
συμβουλές
νέα ψηφιακή πραγματικότητα
θετική σκέψη
μέσα κοινωνικής δικτύωσης
4η βιομηχανική επανάσταση
οικονομία
έξυπνες λύσεις τεχνολογικού μετασχηματισμού
σχέδιο ανάπτυξης
αυτόνομα πλοία
ψηφιοποίηση
καριέρα
επιχειρήσεις του μέλλοντος
επαγγελματική σταδιοδρομία
κλιματική αλλαγή
μηχανική μάθηση
νοοτροπία
επανεκπαίδευσης
ψηφιακός μετασχηματισμός
διαδικασίες
αμυνωπία του μάρκετινγκ
άνθρωπος
ελληνόκτητη ναυτιλία
δημόσια διπλωματία
πολιτική συμμετοχή
νομικές συμβάσεις
παγκόσμιο εμπόριο
πράσινη ανάπτυξη
διά-βίου μάθηση
κρυπτογράφηση

Ex Libris

Παναγιώτης Λιαργκόβας

Μέντορας καριέρας & επιχειρηματικότητας • [LinkedIn](#)

Πρόεδρος & Επιστημονικός διευθυντής ΚΠΟΕ, καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Photo by Sharon McCutcheon on Unsplash

Επιμέλεια συνέντευξης: Αρίστη Τέγου

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ο συγγραφέας μας εξηγεί ότι στο ξεκίνημα του 2020 η ελληνική οικονομία είχε αρχίσει να εμφανίζει μια αξιοσημείωτη δυναμική. Έχοντας επιλύσει τα βασικά μακροοικονομικά της προβλήματα, αναπτυσσόταν με ρυθμούς μεγαλύτερους από αυτούς των άλλων χωρών της Ευρωζώνης. Είχε προηγηθεί μια δύσκολη δεκαετία οικονομικής κρίσης που συνοδεύτηκε από τρία μνημόνια. Προτού ακόμη ανοίξει η συζήτηση για το οικονομικό μοντέλο που θα ακολουθούσε η χώρα στα επόμενα χρόνια, μια μη οικονομική εξωτερική –παγκόσμια– διαταραχή, η πανδημία του κορονοϊού, ήρθε να ανατρέψει τη δυναμική που με κόπο και θυσίες του ελληνικού λαού είχε αρχίσει να διαμορφώνει η ελληνική οικονομία. Η ύφεση πήρε τη θέση της μεγέθυνσης και η απογοήτευση πήρε τη θέση της χαράς. Θα χρειαστεί σχέδιο, υπομονή και κοινωνική ανοχή για τη διαχείριση της επόμενης μέρας. Ένα σχέδιο ανόρθωσης και ανασυγκρότησης πάνω στο οποίο θα συμφωνήσουν πολιτικές δυνάμεις και κοινωνικοί εταίροι.

1 Τι σας ώθησε να γράψετε αυτό το βιβλίο; Τι πυροδότησε την σύλληψη και συγγραφή του;

Το βιβλίο αυτό είναι ένα βιωματικό βιβλίο. Πίσω από κάθε ενότητα κρύβεται μια πραγματική ιστορία, μια ιστορία που με προβλημάτισε. Καθοριστικό ρόλο έπαιξαν τα πεντέμισι χρόνια της θητείας μου στο Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, από το 2012 έως το 2018. Από τη θέση του επικεφαλής του Γραφείου παρακολουθούσα στενά τις συμφωνίες και τα μνημόνια των ελληνικών κυβερνήσεων με τους θεσμούς.

2 Τι θα μάθουμε από αυτό το βιβλίο; Τι ελπίζετε να αποκομίσει ο αναγνώστης από το βιβλίο;

Στο βιβλίο αυτό υποστηρίζω ότι δεν υπάρχουν ούτε επιστημονικές ούτε τεχνοκρατικές αυθεντίες. Πόσο μάλλον δεδομένες ρετσέτες στην άσκηση οικονομικής πολιτικής. Άλλοτε η αναποτελεσματικότητα στην άσκηση πολιτικής είναι πρόβλημα «λανθασμένης συνταγής», και άλλοτε αποτέλεσμα μιας ενδεχομένως καλής συνταγής που εφαρμόστηκε σε περιβάλλον που δεν ήταν κατάλληλο ή ικανό να εκτελέσει σωστά τη συνταγή. Αυτό είναι και ένα από τα πιο χρήσιμα συμπεράσματα του βιβλίου. Παραθέτοντας την

ακαδημαϊκή βιβλιογραφία, την εμπειρική έρευνα αλλά και συγκριτικές επιδόσεις μεταξύ χωρών στις οποίες επιβλήθηκαν παρόμοιες πολιτικές λιτότητας και δημοσιονομικής προσαρμογής, καταλήγω στο ότι το ελληνικό πρόγραμμα 2010-2018 απέτυχε σε σχέση με τις άλλες χώρες για μια σειρά από λόγους.

3 Εάν έπρεπε να σώσετε ένα και μόνο βιβλίο, από τα 28 που έχετε γράψει, ποιο θα ήταν και γιατί;

Σίγουρα θα ήταν το «Δέκα Χρόνια κρίσης, τρία μνημόνια και μία πανδημία». Αυτό γιατί είναι ένα βιβλίο που απευθύνεται σε όλους. Χρησιμοποιώντας μια απλή-κατανοητή γλώσσα, συνδυάζει την επιστημονική γνώση με την καθημερινότητα του πολίτη. Χρησιμοποιεί ερωτήσεις και διλήμματα, όπως «γιατί μπήκαμε στα μνημόνια», «γιατί απέτυχαν τα ελληνικά μνημόνια;», «ευρώ ή δραχμή;», «πρωτογενή πλεονάσματα ή ανάπτυξη;».

4 Μια συμβουλή που θα μπορούσατε να δώσετε σε ένα νέο που ετοιμάζεται να ξεκινήσει τις σπουδές του και/ή σε έναν άλλο που αρχίζει την επαγγελματική σταδιοδρομία του.

Πιστεύω πολύ στους νέους. Άλλωστε το βιβλίο αφιερώνεται «στα παιδιά μας», δηλαδή σε όλους τους νέους μας που θα αντιμετωπίσουν μελλοντικές προκλήσεις. Το λέω αυτό γιατί οι κρίσεις δεν θα σταματήσουν. Τα νέα παιδιά ωστόσο, είμαι σίγουρος, θα καταφέρουν να χτίσουν ένα μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας με δύο χαρακτηριστικά: ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα.

5 Στείλτε ένα μήνυμα για τους αναγνώστες του περιοδικού μας: Ποιο είναι το μήτο ζωής σας και ποια η σχετική συμβουλή προς τους νέους μας;

Είναι απαραίτητο να μελετάμε την ιστορία μας. Η ιστορία μάς βοηθά να μάθουμε και να αποφύγουμε τα σφάλματα του παρελθόντος και να καλλιεργήσουμε μια συνείδηση, η οποία θα παίρνει υπόψη της, όλα τα διδάγματα και τα μαθήματα από αυτή την εμπειρία. Αυτή είναι η μόνη δυνατότητα που έχουμε. Από εμάς εξαρτάται αν θα μάθουμε κάτι από την ιστορία μας, αν θα μπορέσουμε να κάνουμε κάτι για να ξεπεράσουμε την κρίση, αν θα ξαναρχίσει ή όχι ο στρόβιλος των σφαλμάτων, αν θα προκαλέσουμε την τύχη μας ή αν θα προσπαθήσουμε να την προλάβουμε.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Ο Παναγιώτης Γ. Λιαργκόβας σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 1991 έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το πανεπιστήμιο Clark της Μασαχουσέτης (ΗΠΑ).

Έχει διατελέσει Διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Ειδικός Σύμβουλος στο Δήμο Αθηναίων, Ειδικός Συνεργάτης στο Υπουργείο Οικονομικών, Εξωτερικός Συνεργάτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Σήμερα είναι Πρόεδρος και Επιστημονικός Διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.

Έχει διδάξει στα πανεπιστήμια Clark, Bologna, Αθηνών, Πατρών και Θεσσαλίας. Σήμερα είναι Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στο πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet.

Έχει συγγράψει πάνω από 28 βιβλία και ειδικεύεται σε μακροοικονομικά και μικροοικονομικά θέματα που άπτονται της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς οικονομίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

[Τα βιβλία του](#)

[Ομιλίες του στο Ίδρυμα Μποδοσάκη](#)

[Βιντεοπαρουσίαση του βιβλίου "10 χρόνια κρίση, 3 μνημόνια και μια πανδημία"](#)

Μέντορες

• Επιχειρηματικότητας

Δημήτρης Δημητριάδης

- ⇒ Architectural practice in Lausanne and Geneva.
- ⇒ Consulting advice in the field of Architecture and building Construction in general”.
- ⇒ Γενεύη, Ελβετία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Τασλής Χρυσοσθένης

- ⇒ Management of a social enterprise based on a fair-trade project.
- ⇒ Advice to individuals who want to build their start-up and/or build a career in Training and Development.
- ⇒ Βιέννη, Αυστρία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Ιωάννης Ορφανός

- ⇒ Commercial & Corporate Finance Advisor to the (BEIS).
- ⇒ Coaching young professionals in the areas of sustainability, energy efficiency and real estate investing.
- ⇒ Λονδίνο, Αγγλία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Γιώργος Βάρσος

- ⇒ 14 years of experience in Education Management in Greece & abroad.
- ⇒ Offers free mentoring and consulting advice in the field of Marketing.
- ⇒ Ελλάδα.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

• Σπουδών & Καριέρας

Κωνσταντίνος Μελεούνης

- ⇒ Philosopher, M.Sc., lecturer and teacher of philosophy and psychology.
- ⇒ Offers free mentoring and consulting social issues, philosophical and psychological aspects.
- ⇒ Στοκχόλμη, Σουηδίας.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Όλγα Κοσμίδου

- ⇒ Director-General for DGINTE up until 2014.
- ⇒ Offers free mentoring in the field of Interpretation-Translation.
- ⇒ Βρυξέλλες, Βελγίου.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Κωνσταντίνος Ζουπάνος

- ⇒ Currently works in the Insurance Industry.
- ⇒ Offers free mentoring and consulting advice on Job Opportunities in Slovakia, Central and Eastern European Countries.
- ⇒ Χάγη, Ολλανδία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Θεόδωρος Νασιούδης

- ⇒ CEO, Law Firm of “Θεόδωρος Νασιούδης Φωτεινή Πολυδώρου και Συνεργάτες”.
- ⇒ Advice to law students, graduates, professionals and entrepreneurs looking for career opportunities.
- ⇒ Ελλάδα.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

• Καριέρας

Αθανάσιος Φουρτούνας

- ⇒ Chief of Logistic Operations for Joint Logistic Support Group for NRDC-ITA .
- ⇒ Offers free mentoring and consulting advice in the field of Risk Management .
- ⇒ Βαρέζε, Ιταλία
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#) .

Μιχάλης Αργυρούδης

- ⇒ More than 20 years' experience in Accounting and finance .
- ⇒ Offers free mentoring in the field of Accounting and Tax.
- ⇒ Αθήνα, Ελλάδα
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#) .

Δημήτρης Κουζέλης

- ⇒ 20 years' experience in recruiting highly qualified engineers and scientists at the European Patent Office .
- ⇒ Advise to students or young professionals on the best way for build their career .
- ⇒ Χάγη, Ολλανδία .
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#) .

Μαρία Μάρκου

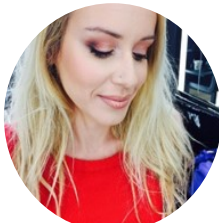
- ⇒ Founder and President of Markou Global Legal Group, LLC.
- ⇒ Offers free mentoring and consulting advice in the field of Law.
- ⇒ Νέα Υόρκη, ΗΠΑ .
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#) .

• Young Mentors

Άρτεμις Seaford

- ⇒ PhD candidate at Stanford University's Political Science Department.
- ⇒ Offers mentoring regarding educational and professional opportunities social sciences, humanities, public policy, international relations and law.
- ⇒ Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνια.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Ιωάννης Φωτάκης

- ⇒ Human Rights Officer at the Permanent Mission of Austria to the UN in Geneva.
- ⇒ Provides guidance in Human Rights or with international organizations in Geneva and in EPSO in their preparation.
- ⇒ Γενεύη, Ελβετία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

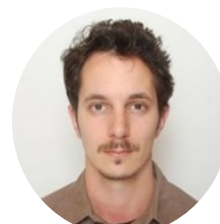
Λάζαρος Χαλκιάς

- ⇒ Recently completed his BA in molecular biology, with practical experience in structural biochemistry.
- ⇒ Offers free mentoring for university and college students on networking and career development.
- ⇒ Χάρλεμ, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Αλέξανδρος Τσακιρίδης

- ⇒ Professional and academic experience in Europe and South Asia, experience with several projects in India and Nepal.
- ⇒ Offers free mentoring and consulting advice in the field of Disaster Risk Management.
- ⇒ Γενεύη, Ελβετία.
- ⇒ Προφίλ και Βίντεο μέντορα [εδώ](#).

Αντί Επιλόγου

Η « τριπλή έλικα » του DNA της ανάπτυξης

Πολλά χρόνια πριν ο Ηράκλειτος είχε πει: *Τα πάντα ρει*. Η πραγματικότητα μάς δείχνει ότι οι επαναστάσεις διαδέχονται η μια την άλλη και μάλιστα με αυξανόμενη ταχύτητα.

Περάσαμε σε μια περίοδο περίπου 100 ετών μετά από την μηχανική τεχνολογία της 1^{ης} βιομηχανικής επανάστασης (που στηρίχτηκε στο ατμό και τον άνθρακα), στην ηλεκτρομηχανική τεχνολογία της 2^{ης} βιομηχανικής επανάστασης (που στηρίχτηκε στον ηλεκτρισμό και στις εργοστασιακές γραμμές παραγωγής). Στο σημείο αυτό δημιουργήθηκε το κίνημα των τεχνοφοβικών Λουδιτών, που όμως δεν άλλαξε τον ρου της ιστορίας.

Ακολούθως, σε διάστημα 50 ετών, με την 3^η βιομηχανική-τεχνολογική επανάσταση έχουμε την μετατόπιση προς το πετρέλαιο και την ψηφιακή τεχνολογία. Για να φτάσουμε στις τελευταίες δεκαετίες, όπου η ατομική αλλά και οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας μαζί με την ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας μάς οδηγούν στην 4^η ψηφιακή-τεχνολογική επανάσταση των «έξυπνων» διασυνδεδεμένων μηχανών, όπου επικρατεί η σύζευξη Πληροφορικής (machine learning) και Τεχνητής Νοημοσύνης (artificial intelligence). Σε αντιστοιχία δημιουργήθηκε το σύγχρονο φιλοσοφικό ρεύμα του νέο-λουδισμού, στους οποίους θα μπορούσαμε να κατατάξουμε τους τεχνοφοβικούς λαϊκιστές.

Θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε, λοιπόν, ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι απλώς μια επανάσταση δύο συστατικών: Έξυπνης Τεχνολογίας και Επιστημονικών Διαδικασιών. Ίσως, γι' αυτό το λόγο να ακούμε να μιλάνε από «έξυπνα» εργοστάσια ("smart" factories) μέχρι «έξυπνες» πόλεις ("smart" cities) και από «έξυπνη» διακυβέρνηση ("smart" governance) μέχρι πολλές άλλες «έξυπνες» λύσεις τεχνολογικού μετασχηματισμού.

Νομίζω όμως ότι ξεχνάμε κάτι. Ψηφιοποιούμαστε εξωτερικά αλλά εσωτερικά κρατάμε τις ίδιες διαδικασίες. Συζητάμε ότι έχουμε χάσει το τρένο της τεχνολογίας πολλές φορές. Μήπως λείπει η μαγιά για να δέσουν τα δύο συστατικά; Πρόοδο έχουμε όχι μόνο όταν υπάρχουν όλα τα στοιχεία, αλλά όταν συνδυάζονται άριστα για την παραγωγή του ιδανικού αποτελέσματος.

Είναι γεγονός ότι η ψηφιακή επανάσταση έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία, στην παραγωγή, στην οργάνωση της κοινωνίας και κατ'επέκταση στην ζωή των ανθρώπων. Και η ερώτηση, ποια είναι η μαγιά για να δέσουν τα δύο βασικά συστατικά, οι διαδικασίες με την τεχνολογία. Η ειδοποιός διαφορά, ο καταλύτης, είναι ο άνθρωπος. Το μέλλον φέρνει τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης ανθρώπου-μηχανής, την μεταμόρφωση του Homo sapiens (Παντογνώστη Άνθρωπου) σε Homo sentiens (Διαισθητικού Ανθρώπου).

Η «τριπλή έλικα» του DNA της ανάπτυξης του μέλλοντος είναι ο άνθρωπος, η τεχνολογία και οι διαδικασίες.

Η μελλοντική ευημερία της ελληνικής κοινωνίας είναι να σταθεί με καινοτομικό πνεύμα μπροστά στην 4^η Ψηφιακή-Βιομηχανική Επανάσταση, που απαιτεί υψηλή εξειδίκευση και τεχνογνωσία. Είναι να ακολουθήσει την δυναμική του ψηφιακού μετασχηματισμού και να αξιοποιήσει ευκαιρίες στην βάση της «τριπλής έλικας» του DNA της ανάπτυξης, μιας και διαθέτει ήδη άριστα εκπαιδευμένους νέους επιστήμονες.

Προσωπικά είναι πολύ χαρούμενος, γιατί βλέπω για πρώτη φορά, κυρίως λόγω της ώθησης που έδωσε η πανδημία, ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός στην Ελλάδα έχει προχωρήσει με γοργούς ρυθμούς και όλοι οι πολίτες νιώθουν πλέον στην καθημερινότητά τους την ευεργετική του πνοή.

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου
Αρχισυντάκτης

Τα τρία Τ της
επιτυχίας:
Ταλέντο, Τόλμη,
Τύχη.
Ο.Ελότης

#ΑΛΛΗΛΟΝ